Ч. 21 (14.564). Львів, неділя 31. січня 1937. Oplata pocztowa uiszczona gotówką. Рік LVII.

ДІЛО

ВИХОДИТЬ ЩОДНЯ ВРАНЦІ.

РЕДАКЦІЯ Й АДМІНІСТР.: ЛЬВІВ, РИНОК Ч. 10. II. ПОВ.
Телефон Редакції й Адм.: 229-41
Телефон Друкарні 229-26
Адреса для телегр.: Діло Львів
Конто: П. К. О. Львів 504.060.
„ Банку Чеськых Легіон. Праге „Діло".
Рукописів не звертаємо.

ПЕРЕДПЛАТА В КРАЮ:

Місячно	5.00 зол.
Чвертьрічно	15.00 „
Піврічно	30.00 „
Річно	60.00 „

В АМЕРИЦІ 1.50 ДОЛ., У ЧЕХОСЛОВАЧЧИНІ 30 КОР. Ч., У ВСІХ ІН. КРАЯХ 7.50 ЗОЛ. П.
ОДИН ПРИМІРНИК 20 сот.

13 смертних присудів у московському процесі.

Нині в год. 3.15 досвіта після 8-годинної наради суд проголосив присуд у справі Пятакова і товаришів: Радек, Сокольніков дістали по 10 літ вязниці, Строїлов — 8 літ;

13 інших обвинувачених (між ними Пятаков, Серебряніков) — засуджені на смерть.

В останньому слові всі підсудні признавалися до вини, висловлювали жаль, осуджували Троцького.

„...Где так вольно дишет челавєк..."

Львів, 30 січня 1937.

Рівно тиждень тривала московська трагікомедія, яка стала сензацією міжнародного політичного дня. Вчора цитували ми вислів англійського міністра військових справ, який заявив, що зізнання, складені підсудними у московському процесі, залякалиб навіть хворих із дому божевільних. Бо те, що ділось на судовій салі, робило враження теж інакше образків із дому божевільних, на дім божевільних подобає теж ціла держава, в якій все життя незрозуміле здорово думаючим людям.

Як ми згори передбачували, в увагах заперед тижня на цьому місці, всі без вийнятку підсудні з процесу Пятакова і тов. не заікнувшись признавались абсолютно до всіх без вийнятку злочинів, що їх закидав їм акт обвинувачення, крім того додатково обтяжували себе — і ще інших совітських достойників та рядових комуністів, які були на волі. Коли хто слухав, як спікер і спікерка московського радія наперемінy відчитували стенографічний протокол кожноденної судової розправи, той просто торопів: навіть спокійний голос, що лунав з радіо-апарату, несамовитим змістом переказуваних слів казав слухачам відчувати цілком макабричне видовище, що відбувалось на московській судовій салі. Несамовите враження огортало ввесь світ, який прислухувався заявам учорашніх високих і найбільш відповідальних совітських державних діячів, які-то вони терористичні акти підготовлювали, як-то вони з німцями й японцями на погубу Совітському Союзові змовлялись, скільки залізничих катастроф мають на своїй совісті та скільки фабричних саботажів. І все це не в бундючному тоні десперадів, які в обличчі неминучої смерти хотять попписатись бравурною відвагою: все це казалось у покірливому тоні покаяних грішників, з биттям у груди, самоопльовуванням та плазуванням перед владою, — перед власними партійними товаришами, — з обкидуванням найгіршими лайками інших партійних товаришів, з якими разом працювали колись у революційному підпіллі та які ставили спільно з нинішніми обвинувачами і нинішніми підсудними підвалини істнуючої держави й державної системи. В останньому слові Пятаков, один із недавніх господарських диктаторів Совітів, заявив: „Стою перед вами в болоті моїх провин, але хочу, щоб ви вірили, що я зірвав з брудним минулим". Нічого йому це „самооболочування" не помогло: засудили його на смерть, разом із 13-ти іншими підсудними, тільки трьом даючи „лагідну" кару від 8—10 літ вязниці. До

Ґенерал Гаяші -- японським премієром.

Коли ген. Уґакі зрікся місії творити кабінет, князь Сайондзі піддав на прохання цісаря двох нових кандидатів: голову цісарської тайної ради барона Гірануму та б. міністра війни ген. Сенюро Гаяші. Перший відмовився, зате другий піднявся місії, прохаючи кількаденної проволоки, щоби переговорити з політичними приятелями і представниками партій.

Ґенерал Гаяші — це типовий самурай (японський шляхтич), перш за все вояк; його політичні здібности ще не випробувані. Підчас російсько-японської війни 1904-5 р. він як сотник брав участь в облозі Порт-Артура. У наступі його бригаду здесятковано; не зважаючи на наказ відвороту, Гаяші повів недобитків до нового наступу — і переміг.

Підчас манджурського конфлікту 1931 р. ґен. Гаяші як командант корейської армії вислав одну зі своїх бриґад до Муклену, не ждучи приказу з Токіо. Опісля він замкнувся у своєму мешканні, одягнений в одяг самурая, щоби зробити гаракірі, колиб ґенеральний штаб не затвердив його самовільного приказу. Тим способом здобув він чималу симпатію в армії. Рівночасно завдяки поміркованим поглядам до ген. Гаяші прихильно ставляться і політичні партії, тому японська преса сподіється, що йому вдасться утворити уряд, навіть називає майбутніх міністрів. Вони правдоподібно відіграють поважну ролю в орґанізуванні нової партії „Ото".

НЕВДАТНИЙ ЗАМАХ НА ҐЕНЕРАЛА УҐАКІ?

Як подає „Дейлі Телеґраф", до мешкання ґенерала Уґакі вдерся більший гурт озброєних людей, та після короткої бійки прибічна сторожа ґенерала їх вигнала. Чимало осіб арештовано. Та подія викликала велике враження у Токіо.

Чехи хотять контролі над собою.

Як подає „Фелькішер Беобахтер", британському урядові запропонував чехословацький сконтролювати чехословацькі летунські майдани. Віцеміністр закордонних справ Кренборн заявив у парляменті, що британський уряд не прийме того запрошення з двох мотивів: раз один член британського посольства у Празі не умів би перевести тої контролі, друге — це було би вмішування у спір між двома державами, в якому В. Британія безпосередньо не заанґажована.

цих трьох належить Радек-Собельсон: хоч як ця людина нам несимпатична, хоч який це був шкідник на становищі передовика „Ізвестій“ і „Правди“ та одного з керманичів пресової большевицької пропаганди, проте по справедливости треба признати, що Радек поводився ще найпристойніше з усіх підсудних, зберігаючи ще познаки людської гідности.

Однак суть останнього московського процесу не в ньому самому, не в його незрозумілій конструкції і дикому присуді. Суть його в тому, що він творить лише одну ланку у довгому ланцюзі виальоґічних актів самовинищування большевиків. Найбільшою сензацією процесу Пятакова і тов. було явне обвинувачення на ньому таких стовпів комунізму, як ідеольоґії, та совітської системи правління, як Бухарін, Риков і Раковський. Перший із них — один із найчільніших комуністичних ідеольоґів, організатор III. Інтернаціоналу, головний редактор центрального пресового органу „Ізвестія“; Риков — недавній голова ради народніх комісарів СССР, недавній совітський премієр, про якого казалось, що це один із найчесніших большевиків, одночасно чистокровний росіянин, — рідкість у большевицькій еліті; врешті Раковський — перший і кількакратний премієр УССР, б. посол СССР у Парижі. Вже розпочалась нагінка проти двох діячів у совітській пресі і радіо. Нема офіціяльних звісток про те, чи вони вже арештовані, але коли пригадаємо собі історію, як постепенно кожний із підсудних з останнього процесу тратив був ласки у володіючій верхівці, потім тратив посаду, врешті щезав, щоб виринути аж на лавці обвинувачених на судовій салі, то можемо припускати, що доля обох названих большевицьких головачів теж уже вирішена. В якому товаристві вони засядуть у найближчому процесі (вже навіть появилась ґазетна поголоска, що той процес відбудеться у квітні ц. р.) — це ще точно невідомо. Однак по всій імовірності це теж не буде процес останній...

Бо ось нпр. на Сов. Україні йде тепер організація великого судового процесу проти народнього комісаря військових справ УССР з часів наступу Муравйова на Київ, пізнішого радника совітського посольства у Варшаві Юрія Коцюбинського. Хто ще засяде разом із ним на лавках підсудних — теж ще точно невідомо, однак відомо те, що це буде теж один із „монстр-процесів“, з великою скількістю обвинувачених та з довгим списком найстрашніших закидів, з яких найменший державна зрада.

Повторяємо сказане на цьому місці тиждень тому: не можна ніякими льогічними мотивами пояснити собі глузд всіх тих процесів, які чейже в найгірший спосіб підривають престіж Сов. Союзу за кордоном та виробляють одностайну опінію, що це початок кінця тієї держави. Покищо виспівують у Совітах пісню-гимн, якої кожна строфа кінчається таким рефреном: „...Я другой страни не знаю, где так вольно дишет челавек...“ Свобода віддиху у Совітахноторійно відома, але в останньому часі вона прийняла цілком своєрідні форми. Мала потіха, що у цій свободі зрівнані нині достойники на найвищих совітських становищах зі сірою братією міліонів совітських громадян.

Хмари над „Союзом Українок“ на Волині.

Староста вичеркує членів зі „Союзу Українок“ а українські посли творять конкуренційну орґанізацію.

10. листопада 1936 р. здолбунівське староство надіслало до здолбунівської філії „Союзу Українок“ повідомлення про ліквідацію філії на тій підставі, що 6 членів філії не заплатило в 1936 р. членської вкладки, а тому треба вважати, що вони виступили з т-ва. В той спосіб число членів філії булоб менше 10-ти, а тому на підставі 26. ст. закону про Т-ва філія дальше істнувати не може. На цю постнову „Союз Українок“ вніс 23. XI. 1936 до волинського воєвідства відклик, де зазначене, що § 16 статуту пояснює, що про виключення члена рішає виключно Управа. Отже тих 6 осіб, що неакуратно платять членські вкладки, не перестають бути членами філії, поки їх не виключить Управа. Статут не дає права нікому, крім Управи, рішати, кого з членів треба виключити, а без такого виключення ні адміністраційна влада ні суд не можуть позбавити нікого їх членських прав. Крім того, здолбунівське староство в поспіху не дорахувалось, що філія має 20 членів — а лише на одну вістку про адміністраційну опіку вписалось відразу багато нових членів.

Одночасно з цією акцією урядових чинників якась анонімова „ініціятивна ґрупа“, що примістилася при „Рідній Хаті“ в Рівному, порозсилала до жінок-українок запрошення такого змісту:

> „Потреба зорганізування українського жіноцтва м. Рівного вже віддавна відчувалась, а голоси, що були за приспішенням цієї акції, в останніх часах випливали вже з найширших верств рівенського міщанства. Для обговорення такої важної справи маємо за честь просити Вас, Шановна Пані, прибути в неділю, 13. XII. на збори Ініціятивного Гуртка, що відбудуться в помешканні Українського Клюбу „Рідна Хата“ в Рівному (вул. Галера, 18) в год. 6. веч.“

Яка це дивна річ. Десятий вже рік істнує в Рівному „Союз Українок“, котрий особливо інтенсивно став працювати, коли на чолі його стала енерґійна п-ні П. Багринівська, дружина адвоката. „Союз Українок“ має на Волині 9 філій — Володимир, Ковель, Здолбунів, Кремянець, Почаїв, Бережці (кремянецький повіт), Підлужне (костопільський пов.), Здовбиця (здолбунівський пов.), Матіїв (ковельський пов.). „С. У.“ має 17 читалень: Великі Любаші, Злазне, Стидинь, Головин, Клевань, Застав'є, Тучин (2 чит.), Чудниця, Галишва, Оржев, Строжуків, Милостів, кольонія Залізниця, Велика Харуча, Турчин і Острожець. разом на терені 4-ох повітів. Ліквідаційні збори рівенської „Просвіти“ кілька років тому передали все своє майно „С. У.“ в Рівному, в тому числі власний будинок „Народний Дім“, де тепер міститься бурса для учнів української ґімназії і бібліотека. Крім того „С. У.“ має власну бібліотеку і власне помешкання на вул. Дубецького, ч. 15, де досить часто уладжують товариські сходини і академії, присвячені памяти українських письменників.

За два останні місяці 1936 року відбулись такі літературні імпрези „Союзу Українок“: 18. XI. 1936 сходини присвячені Нат. Кобринській, 15. XI. — Листопадовим роковинам, 29. XI. — 15 роковинам Базарської траґедії (де п. Валентина Мучинська прочитала реферат про 2-ий зимовий похід, а деклямували п. п. Вротновська, Зінченко і 5-літна донечка члена Союзу Дзіванівна, сольо-спів — Андрущенко. Далі: 6. XII. 1936 — академія присвячена Кобилянській (реферат читала Є. Степанюківна, Вротновська деклямувала „Лілею“, Ілюківна „Нарис“ Кобилянської. Сольоспів — Є. Лисенківна і О. Андрущенко. Академію закінчено співом гимну „С. У.“ (Гостей помешкання не могло вмістити). 13. XII. м. р. відбулась жалібна академія на честь В. Стефаника. Реф. — п. Багринівська, яка підкреслила значіння Стефаника як співця селянської недолі і великого знавця селянської душі. Прочитано „Марію“ (п. Мучинська), спомин про Стефаника Кобилянської (Зброжеківна), — та ще інші точки багатої програми. 15. XII. відбулась Стефаникова академія в Здолбунові, де реферат читала п. Багринівська. Присутніх гостей було так багато, що помешкання не могло їх вмістити. 22. XII. уладила жалібну академію на честь Стефаника Здолбунівська філія. 8. грудня в Рівному в „Союзі Українок“ розпочала п-і Довгопільська курс красних робіт і штучних квітів. Крім того, Управа „С. У.“ опікується учнями української ґімназії в Рівному.

З ініціятиви „С. У.“ в Рівному на конгресі українського жіноцтва в Станиславові в 1934 р. було з Волині 19 делеґаток на чолі з п. Багринівською. На загальних зборах „С. У.“ у Львові 3. III. 1936 р. було 8 членів „С. У.“ з Рівного, де вітали Русову з нагоди її ювилею. У різних національних святах завсіди „С. У.“ бере діяльну участь. Одначе видно комусь не подобається саме ця праця „С. У.“ І тепер йде акція створити якусь конкуренційну жіночу орґанізацію. Для того В. У. О. має в резерві так званий „Союз жінок-українок громадської праці“ (така будьто орґанізація істнує на папері в Луцьку). Дійсно в ч. 26. „Української Ниви“ з 20. XII. 1936 читаємо про врочисте оснування в Рівному філії „СУВ“ („Союз жінок-українок гром. праці“), де першу скрипку грають жінки послів Скрипника і Бури. А приїхав з Луцька вітати від послів сен. Маслов з жінкою, котра знову є головою такої самої орґанізації в Луцьку. Така акція створити в Рівному, місці осідку і 10-літньої праці „Союзу Українок“, нову жіночу орґанізацію, дасть адміністрації атут і можливість трактувати це як незадоволення місцевого населення працею „С. У.“ і позволить зліквідувати Союз Українок на тій підставі, „że część tamtejszej ludności ustosunkowuje się do „S. U.“ zdecydowanie wrogo, co mogłoby spowodować zagrożenie bezpieczeństwa i porządku publicznego“ як це волинська адміністрація навчилась вже мотивувати заборону читалень і кружків „Сільського Господаря“ або філій „Відродження“.

Отже над „Союзом Українок“ на Волині зависла поважна небезпека. Найболючіше, що до цієї акції прикладають руки свої-ж люди і то не якісь темні, несвідомі селяни з глухого медвежого кутка, а колишні, міністри чи достойники з часів Української Держави. Чи теперішній редактор „Української Ниви“ чи пак „Волинського Слова“ або голова волинської УПР, обидва діячі з своїми іменами справді не розуміють тієї розбивацької ролі, яку вони в даному випадку виконують супроти активної, потрібної і заслуженої української орґанізації Союзу Українок? Чи це в такий несамовитий спосіб проводиться в життя гасло консолідації укр. нац. сил, з яким виступила їх обновлена група після повалення П. Певного?! У звязку з тою наглою ліквідацією П. Певного дехто на Волині сподівався злагіднення дотеперішнього політичного курсу, деякої лібералізації системи правління, з одночасною зміною „певнівських“ метод. І це тим більше, що дійсно значно змінився тон нової „Української Ниви“ — тепер Волинського Слова“.

Але минув дуже короткий час і розвіялись ті наївні сподівання. Все залишилось по старому! Влада підтримує засаду „реґіональної“ політики навіть забороною галицьких проценсурованих у Львові календарів, а „зреформована“ В. У. О. переліцитовує певнівський первовзір, розбиваючи вже й „Союз Українок“. І навіщо людям пускати блахмана, що щось змінилося? Хіба те змінилося, що нова мітла завжди чистіще мете, ніж стара.

На дні.

РЕПОРТАЖ ІЗ СУТІНКІВ БЕЗРОБІТТЯ І НУЖДИ.

Цьогорічна гостра зима дається всім дошкульно в знаки, але найдошкульніше відчувають її найбідніші з найбідніших — безробітні. У голоді й холоді вижидають як спасення весни, а покищо дриготіють напівживі у своїх норах, пивницях і сутеринах. Описи людського горя і нужди, що їх у свому „Жерміналі" змалював Золя блїднуть перед маревом цієї бездонної безодні людського горя, яке скривається перед людським цікавим оком на дні міського життя.

ЛЮДИ В КОМІРЦІ НА СМІТТЯ.

На запрошення представника Т-ва „Сила", яке веде інтензивну акцію зимової помочі для українських безробітних, вибираюсь з душею цього комітету п. Петречком приглянутись із близька умовинам, серед яких живуть ці безталанні життєві недобитки. Вже перша гостина в „хаті" безробітних при вул. Скарбківській торощить усі можливі здогади...

Вузький темний коридор, менш більш по середині низькі двері. Входимо до середини. „Хата" це вузька комірка, що нею не може перейти двоє людей разом. В одному куті маленька глиняна піч, у другому прича, а в третьому віконце-кватирка, яка виходить на темний коридор. В хаті світиться цілий день нафтова лямпка. Світла від неї стільки, що кіт наплакав.

— Що тут було, заки ви спровадились? — питаюсь головної власниці цього мешкання.

— А... та комірка на коші зі сміттям, мітли, лопати, а тепер я тут живу... зі своїми „лікаторами".

Під лямпою сидить льокаторка, молода дівчина з відмороженими ногами і сліпаючи вишиває. По професії кравчиня — від кількох літ безробітна. Її мама теж льокаторка, безробітна, пішла десь шукати якоїнебудь нагоди заробити 20—30 грошів, щоб можна було щось зїсти.

ІНВАЛІД У.Г.А. У КАТАКУМБАХ ЖИДІВСЬКОГО ҐЕТТА

Зі Скарбківської ідемо на Старий Ринок, де довкола поступової синагоги розсілось колом жидівське ґетто, яке від „Парижа" тягнеться аж ген під Замок. Входимо до брами одної з жидівських камяниць. Сходи стрімголов у долину, темінь, закрут один, другий, маленька нафтова лямпочка і з сутінків виринають зариси склепіння пивниць. Ще кілька кроків у сутінках, відтак знов темно, під ногами розсуваються цегли і хоч іду зігнений у чотири погибелі, вдаряю чолом до низького виступу склепіння. Вкінці входимо до малої сутеринної кімнати.

— Хто тут мешкає? — питаюсь свого провожатого.

— Яким Бобеляк, інвалід У.Г.А. — чую відповідь.

Передімною стоїть худий, невисокий чоловічок з глибокими чорними підковами під очима. Витягаю руку на привітання. Він стоїть у військовій поставі на позір, підносить руку і непевним рухом шукає моєї, дивлячись непорушно перед себе. Збентежений схоплюю повислу у повітрі руку, стискаю і приглядаюсь йому краще...

Очі дивляться кудись в один кутик стелі... непорушні, спокійні, як ніч, незбагнуті, як безодня людської душі. Тільки чоловічки в них мутні, без блеску...

Темний!

— Ви служили в У.Г.А.? В якій частині і де?

— Я був чурою пор. Качмара в групі ген. Кравса і брав участь у боях під Любінем Великим і Городком.

І починає оповідати свої спомини рівним, монотонним голосом як на звіті.

— Де ви отемніли?

— В Камянці Подільськім підчас пошести тифу.

— Дістаєте ренту?

— Так, 22 зол. місячно.

— Державної запомоги не маєте ніякої?

— Ні.

— А з чого ви живете?

— Одну дитину посилаємо до Захоронки на Руську, а цього дволітнього хлопчика лишаємо в сусідки. Відтак провадить мене жінка...

— Жінка не заробляє?

— Де?... І так обійду дві-три вулиці та й принесу щось... От нині приніс 40 сотиків... Такий сніг, не маю плаща та й ходити годі. Зі „Сили" дістав куртку, може знайомий кравець позшиває... то й лекше можна буде щось випросити...

Ці слова — це не видумка, а жахлива, гостра правда, що сором бе в лице...

Сліпий інвалід У.Г.А., що перебув цілу мартирольогію цієї армії, що брав участь у боях під Городком, що здобував Київ — ходить за прошеним хлібом.

Гірка правда наших сірих буднів.

ДІТИ В ҐАРАЖІ І ШОПІ.

Відвідини в цих двох джерелах горя і нужди дали стільки несамовитих вражінь, що можна писати цілу повість на цю тему, але невтомлений представник „Сили" веде мене дальше у ці непроходимі джунглі недолі.

На вулиці Замковій відвідуємо родину безробітних, яка мешкає в переробленім ґаражі. На стінах сріблиться заморозь, на ліжку бавиться пятеро дрібних дітей, мати намагається розпалити в малій залізній печі, а батько пішов шукати щастя... ануж, удасться заробити десь 50 сот.

Останнім етапом нашої мандрівки є Сигнівка, куди теж їдемо напереміну трамваєм і автобусом. Мій провідник веде мене до якоїсь дрантивенької шопчини. Входимо до кімнати... чи пак комірки вимащеної глиною і побіленої. Ціла хата має 3 м. довжини і 2 м. ширини. Живе в ній безробітна сімя зложена з 4 осіб. На лаві стоїть миска пісної капусти, незаправленої, непомащеної...

— Бачите, пане, — каже „господиня дому" — кіт який голодний, а не хоче цих присмаків їсти.

— Дістаєте якусь запомогу? — питаюсь безробітного господаря.

— Та де, я зробив був подання, але дістав такий папір.

І подав мені рішення воєвідського бюра фонду праці ч. 7797 з дня 14. XII. 1936. про відмову якоїнебудь запомоги тому, що він не виказався 13 тижнями праці за час 12 місяців перед приняттям до праці.

— Як називаєтесь?

В. ФІНК.

Автомобілева історія.

Не те й щупак у воді,
Щоб карась не дрімав.
(Арабська приповідка).

Слова бесідника плили, як весняний дощ. Зі всього було видно, що ще бодай на півтора години вистане йому води. Слухачам навкучилось. Вони не знали, чим розважатись би.

Лучник Куликов придумав:

— А я, братця, теє... Счіпав з вами вагони — і доволі. Тепер самі счіпайте, — шопотом сказав він товаришам.

— А ти? Женишся, чи що? — дехто запитав.

— Ні, на авті поїду... на спортовім!

Він виймив із кишені табелю виграних Осовіяхіму, розвинув її докладно і прочитав:

— „Відділ 03, серія 03023, Нр. 116. Спортове авто". Бачили?

— Ну?

— Ну і ну. Число 116. Шіснацять з боку — вашних нема. Давай машину. Моє число.

Товариші замовкли. Несподіванка приголомшила їх.

— Кулик! Чорте! — крикнув ткінці дехто. — Щастя тобі усміхнулось.

— Трудовий рубель на скріплення хемічної оборони краю — вдоволено відповів Куликов. — Треба бути свідомим, товариші... Тепер вибачте.. Вагони то вже ви без мене чіпляйте.

Як це ми вже згадали, окруження Куликова було, так сказатиб, легковірне: ніякого авта він не виграв, а просто так собі бовтнув, тому, що вам заскучав народ на зборах.

Але чудесна качка прегарно почувала себе під рясним дощем слів бесідника. Переваловалася з боку на бік, обійшла всі кути, цілу салю і добилась аж на естраду, до стола президії.

— А Куликов...? А... Авто виграв — заквакала качка.

— Котрий?

— Онтой, молодий лучник. Той, що недавно вступив...Авто! Спортове! На льос Осовіяхіму.

— Молодець!

— Браво Кулик! А днаи! Давай його сюди! До президії! Хай всі бачать. Треба, товариші, політику робити!

Це ділось на зборах робітників і службовиків залізнодорожної стації Воскресенськ, ленінського шляху.

Предсідник парторг стації тов Козлов виголосив палку промову про Осовіяхім, льотерії, щасливих і виграні.

Куликов відразу підбив собі збори своєю скромністю і стриманістю: до стола президії прийшлось його тягнути ледви не на аркані, так він опирався. Та мусів сісти за стіл. Його все муляло в серці вискочити і закричати:

— Брати! Дорогі! Таж я пожартував. Нічого я не виграв. Пустіть мене, піду вагони счіпляти.

Та в один ряд із ним сиділи всі його начальники. В них були такі щасливі обличча, вони так підсміхались до нього, підморгували, підіймали великий палець.. і так спутали Куликова своєю радістю, що парубок ніяк не рішався признатись.

— Завтра! — подумав він.

Та і „завтра" спростувати жарт не було легко. На другий день у місцевім часописі „Комуніст" появилась замітка парторга тов. Козлова. У цій замітці писалося, скільки льосів Куликов купив, як найшов у табелі свою виграну і як він присягнув купити найменше 100 льосів найближчого видання і як він вибирається у найближчих днях до Москви за своїм спортовим автом. По двох днях також сама замітка появилась в газеті „Залізнодорожний Пролетар". Куликов читав всі ті замітки із зацікавленням. Вони інтригували його своїми подробицями, яких він сам, напевне не придумав би.

Він сам не знав, що робити: відступати було щораз менше можливо.

Він зовсім не передбачив, що до справи вмішаються члени Воскресенського кокомбінату. Почалось з легкого, але душного вітру інтриги:

— Не видадуть вам, товаришу Куликов авта. Маєте шоферське свідоцтво? Ні? Значить, не вільно вам машини видати. Вам грішми заплатять.

— А я вивчусь, — відповів Куликов. — Чому ж мені не навчитись? Рішуче вивчусь. Зовсім просто!

— А як вивчитесь — не відступали члени химкомбінату. — Треба довго вчитись, іспит здавати, то це, то те... А за той час і ваша машина пропаде. Вже краще взялиб грішми.

— Пошо мені грошей? — сперечався Куликов. — Мені авта треба.

— От тобі й на! Навіщо воно вам? Лучник — і машина!

Та Куликов був невмолимий. Хазяйственники рішили підійти Куликова окружною дорогою,при помочі начальника стації тов.Полякова.

— Переконайте його, бо й справді, на чорта вона йому?

І Поляков почав по дружньому толкувати Куликову.

— Зірський Лаврентій.
— В ділі ви працювали?
— Так, у магістраті і то по довгих заходах, аж за мною вставився п. сенатор Децикевич. Я працював 26 тижнів від травня до 28. листопада.

Мимоволі пригадалась мені пресова конференція у магістраті, на якій і директор робіт і президент Островський запевнювали, що управа міста поробила всі заходи, щоб звільнені робітники мали забезпеку на зиму. Практика виказує, як ця забезпека виглядає на ділі. Довідуюсь ще, що ця рідня не мала на Свята ні кусника хліба, бо урядовець тамошнього комісаріяту відмовився видати картку на хліб, тому, що не прийшла ще була черга на букву „З“.

— — — — — — —

Ось так виглядає людська нужда, коли приглянутись її зблизька і знизитись на саме дно недолі. Холод, голод, безнадійність, животіння без життя і... без смерти! Поміч, що її організує „Сила“, зітре неодну сльозу з виснаженого лиця, та щож, коли тих сліз так багато, багато!...

Роман Сливка.

ПОЛІТИКА В УРБАНІСТИЦІ.

ВИЛУЧЕННЯ УКРАЇНСЬКИХ ПЕРЕДМІСТЬ З М. ТЕРНОПОЛЯ І БРОДІВ.

На порядку нарад останнього засідання сойму з 20. січня ц. р. було перше читання урядового законопроекту про зміну границь міст Тернополя і Бродів тернопільського воєвідства та Косова станиславівського воєвідства; проект відослано до соймової адміністраційно-самоуправної комісії, звідки вернеться він на пленум сойму. Референтом проекту вибрала комісія пос. Кшечуновича (з Рогатинщини).

Щодо Тернополя йде тут про вилучення з міста Тернополя українських передмість: Гаї Великі, Гаї Малі, Гаї Шляхтинецькі, Гаї Ходорівка, Гаї Чумакові і Гаї Пасіки, підміських осель з числом мешканців понад 1.600 душ, що широким півколесом окружають місто з південного-сходу, сходу і північного сходу та від оснування творили суцільну територію міста. З вилучених осель не створять окремої громади, лише деякі з них (північно-східні) прилучать до польської збірної громади Лозова, решту, з окрема Гаї Великі до збірної громади Березовиця Велика. Вилучений простір обіймає 817 гектарів. З Бродів вилучують частини колишніх сільських громад Старі Броди і Смільно й вилучені частини Старих Бродів прилучать до збірної громади Суховоля, а частини Смільна до збірної громади Пониковиця. Врешті з Косова вилучують дві грунтові й одну будівляну парцелю Василя Девдюка та влучують їх до Косова Старого, бо вони припадково попали у склад Косова при недавнім управильненні границь цього міста. В проекті подано теж нові границі міст Тернополя і Бродів по вилученні з них вище згаданих частин. Закон обовязуватиме від 1. квітня 1937. р.

В короткій мотивації проекту, ухваленого на раді міністрів 17. грудня м. р. говориться, що вилучення проектованих частин просторів з міст Тернополя і Бродів є подиктоване тим, що ці території не є нічим звязані зі згаданими містами, мають суто хліборобський характер і не мають уладжень публичної ужиточности. Приналежність до міста не приносить їм користей, навпаки обтяжує їх високими міськими тягарами. Міста теж не мають з них користей з огляду на адміністраційні кошти, що їх спричинює віддалення цих терень і потреба нових інвестицій. Тернопіль начисляє у теперішних границях 5363 гектарів і понад 36.000 мешканців. Простір який вилучують з міста, обіймає 817 гектарів і 1.600 мешканців та складається з осель: Гаї Великі, Малі, Шляхтинецькі, Ходорівка, Чумакові і Гаї Пасіки, віддалені від центра міста від 4.5 до 7.6 кільометрів. Зате намір влучити до м. Тернополя шляхом розпорядку міністра внутрішніх справ оселю Новий Світ з громади Біла простором 43 га з 325 мешканцями, бо ця оселя є тісно звязана з містом, а передовсім тому, що в цьому напрямку йде головно будівельний рух, а дотеперішня громада не матиме шкоди. — Місто Броди займає сьогодні 5,414 га з 18.000 мешканцями. По вилученні присілків: Парцеляція Хатки, Жолоби і Заставки, як теж частини Смільна буде мати 3,565 га при числі 16.500 мешканців.

Урбанізація — зріст населення і розбудова міст — є загальним явищем (з малими винятками нпр. в Галичині Гусятин) повоєнних часів у Польщі. Природний приріст населення, нужда на селі і припинювання еміграції за кордон, в деякій мірі й урядова земельна політика, національна й економічна організація села, що витискає звідси жидівський елемент, спричинює відплив сільської бідноти до міст, що не всилі приняти популяційної надвишки села. Для влекшення розбудови міст видано в Польщі окремі закони й розпорядки, що йдуть по лінії урбанізаційної політики та інтересів міст. Прилучують до міст простори підміських сіл, не питаючися зовсім про їх згоду і нерідко з їх очевидною шкодою. Влекшено саму процедуру і границі міст поширюють нині шляхом звичайного адміністраційного розпорядку міністра внутр. справ, вже навіть не рада міністрів, як було давніше.

Брідські відносини мені невідомі, зате знані добре відносини в Тернополі, що є осередком прецизійно зорганізованої польської експансії на Поділлі. Тернопіль належить до більших провінціональних східно-галицьких міст з найвищим абсолютним і відсотковим числом українського населення, з цілою низкою українських установ і з українською національною традицією. Перед війною були часи, коли українці мали значне число своїх радних у міській раді і довший час свого бурмістра (покійного д-ра Вол. Лучаківського), паралельні відділи хлопячі і дівочі при двох публичних виділових школах і також відділи при школі вправ державної хлопячої учительської семинарії й державну гімназію — усі з українською мовою навчання. З того всього нема нині сліду. У міській раді є ледви трьох наших радних, в управі нікого, коли ще минулої каденції мали ми десятьох радних та одного (першого) асесора. Взагалі видко послідовну нівеляцію українського елементу, що її пляново ведуть з гори, в першу чергу зі самого магістрату, де нема наших урядовців. Йде про те, щоб містові надати якнайбільше польський характер, що по правді є жидівський, бож жидів тут найбільше.

Не з урбанізаційних, лише з чисто польських національних і політичних мотивів прилучено перед кількома роками підміську польську громаду Загробелю, що лежить вже за ставом і Серетом. З чисто польської національної рації всупереч історії і економічним інтересам від кількох літ ідуть з польського боку заходи вилучити з Тернополя українські передмістя Гаї, щоб в цей спосіб збільшити штучно відсоток польського населення. В дні 14. червня 1933. р. міська рада в Тернополі проти голосів десяти українських радних ухвалила на домагання старости Маліцького свою згоду на вилучення з території міста усіх Гаїв. Мешканці Гаїв внесли відклик проти цієї ухвали до компетентних властей, не бажаючи вилучення з міста; те саме зробили тоді і усі десять українські радні разом з українським асесором, висилаючи куди слід відповідне пропамятне письмо. Справа на якийсь час притихла.

Підніс її щойно теперішній президент міста Відацький, який до нас ставиться вороже. Походив у міністерстві внутрішніх справ і вислідом його заходів — не без помочі очевидно воєвідського уряду — є саме проект предложений міністром внутрішніх справ соймові на основі рішення ради міністрів з 17. грудня м. р. Зміст цього проекту і його мотиви подано вище.

І проти тих заходів на вилучення Гаїв з Тернополя запротестували негайно самі заінтересовані, висилаючи недавно до міністерства внутрішніх справ умотивований протест з 219 підписами самостійних господарів. Цей протест в руках віцеміністра Корсака, до якого належать самоуправні справи в державі; передав його пос. Болюх. В протесті підкреслено, що Гаї ніколи не були розділені від міста Тернополя та історично не творили окремих громад, а від часу оснування міста до нині творили і творять одну інтегральну частину міста. Мешканці Гаїв не старалися ніколи про вилучення з міста. Щойно староство самочинно зажадало опінії від міської ради зі згодою на вилучення Гаїв. Ця ухвала є суперечна з обовязуючими законами, а саме з § 100 гром. закону з 13. березня 1889. В. З. кр. ч. 24, статті 3 закону з 3. грудня 1932. ВЗПР ч. 109, пов. 895 та статті 2 закону з 1. серпня 1923 ВЗПР ч. 92, пов. 719, бо усі згадані закони говорять тільки про прилучення, а не вилучення громад чи їх частин на території Галичини.

Гаї творили колись охоронний вал міста Тернополя. Зчасом викорчовано ліси і розпарцельовано грунти, які перейшли на власність рільників і зарібників з міста, які професійно рільництвом навіть не займаються і мешкають або у самому Тернополі, або в Гаях. З колишніх лісів остали тільки рештки, розділені між собою і віддалені від себе нераз на кілька кільометрів, а поодинокі оселі віддалені від себе на один—два кільометри так, що всі Гаї творять периферію міста. Тому нема можливости перевести катастральну границю, яка розділила би Гаї від міста. Евентуальне переведення такої границі потягне за собою знач

— Продай авто, може воно негарне. Зрозумій-же Георгіє Яковлевичу, хіба ж ти без глуздів. Ти чув про податки? А по чому бензина, знаєш? Одна морока тобі буде! А завод тобі великі гроші дасть. Тисячі. Ти подумай!

І, обезсилений довгою і настирливою агітацією Куликов із важким серцем піддався.

— Добре! Пес з нею, з цією машиною! Хай забірають! — сказав він і сам подумав: „Що тепер буде?“

Сам на себе був лютий, що по слабій волі все дальше замотується в сітку і не вміє виплутатись.

Він впився, звесь вечір ревів по пяному пісні, а рано привели його в кабінет торговельного директора комбінату Замятина.

— Значить, так, товаришу Куликов. Ми з вами зробили умову в справі купна вашого авта. Воно вже приїхало?

— Ще ні.

— Добре. Ви нам відступите право. А ми вже самі авто спровадимо. Беріть шість тисяч і кінець. Згода?

Куликов сидів понуривши голову і мовчав.

— Значить, згода? Маріє Івановно зладьте умову!

— Ні, не хочу, — стрепенувся Куликов, — не продам! Мені потрібне авто, — він устав і швидко вийшов із кімнати.

— Шість і пів! — кричав йому навздогін директор. — Сім! Сім даю, Куликов, верніться, Куликов! Верніться! Вісім!

Вечором підставлений чоловік намовив його всякими продати авто за дванадцять тисяч, з чого шість платник негайно після підписання умови.

— Хай буде, що буде, — рішив Куликов — а я, бачить Бог, не винуватий. Не хотів я цього.

В директора Замятина зібралось чимало людей. Колом окружили Куликова, щоб не вирвався. Правний дорадник читав проект умови: Куликов відступає право на виграну за 12 тисяч, з чого 6 дістає він після підписання умови, а решту по триденнім речинці.

— Згідний?

— Згідний!

— Ну, бачите, товаришу Куликов, а тепер дозвольте нам ваш льос.

— Віддав до провірки — буркнув Куликов.

— А посвідка?

Куликов образився:

— Значить, ви мені не вірите? — він устав...

Та хозяйственники окружили його колом.

— Що ви, що ви, товаришу Куликов! Давайте підписуйтесь!

По пятнацяти хвилинах скарбник химкомбіната весело усміхаючись, відчислив Куликову шість тисяч рублів.

Хозяйственники затирали руки. Та на другий день чхались вони у потилицю, бо Куликов скрився.

Дальший хід подій не був для нього нічим цікавий. Йому стало скучно і він виїхав.

Щойно тоді Замятин і Орлов догадались правди.

„Нема сумніву — записали вони в головних розходах — що продажа спортового авта була знаменито зорганізованим обманом“.

Ця заява найкраще зясувала їх ролю в цій справі.

Куликов витягнув свою виграну з глибокої урни людської дурноти.

Переклав п. сл.

ні кошти, при чому слід перенести вилучені парцелі з грунтових книг при окружному суді до табулі при городському суді.

До вилучення Гаїв з території міста нема господарських потреб, навпаки господарські моменти промовляють проти вилучення, бо місто понесе втрату потрібного йому сьогодні та ще більше в майбутности простору. Місто матиме втрату від зменшення податків: грунтового, від нерухомостей і льокалів та дорогових оплат, які оплачують нині мешканці Гаїв. На випадок вилучення Гаїв треба буде перевести поділ громадського майна м. Тернополя, чи пак місто буде зобовязане заплатити за нього відповідний еквівалент, що для задовженого міста у сучасних тяжких обставинах не є побажане. Вилучення утруднить теж мешканцям Гаїв виконування громадянських обовязків, як що їх прилучать до сусідних сільських громад, незвязаних досі з Гаями ні економічно ні комунікаційно. Врешті вилучення Гаїв може принести мешканцям міста, зокрема його убожшим верствам утруднення в користуванні Гаями, як одиноким місцем проходів і відпочинку, бо другий дотеперішній міський парк ім. Лучаківського, положений в Гаях Великих, буде для них замкнений і недоступний.

Таке становище самих безпосередньо заінтересованих мешканців Гаїв, яких тепер деградують до далеких присілків. По думці постанов закону з 1. серпня 1923. про зміни міських границь в Галичині (ВЗПР ч. 92, поз. 719) вилучення можна перевести тільки шляхом закону міжтим коли до поширення границь міста вистарчає звичайний розпорядок міністра внутрішніх справ.

До війни українці (греко-католики) після жидів творили другу чисельно етнічну ґрупу в місті Тернополі перед поляками (римо-католиками). Зміну в нашу некористь принесло прилучення Загробелі, а ще більшу принесе вилучення Гаїв і прилучення польської оселі Новий Світ на Провалисі. Українська Парляментарна Репрезентація є очевидно проти предложеного проекту і буде його поборювати.

Д-р Степан Баран.

Плян контролі Еспанії без участи СССР.

Один льондонський часопис оголосив плян контролі еспанських пристаней та кордонів, що його під цю пору розглядає льондонський комітет неінтервенції. Еспанські кордони поділили би на такі смуги:

1) на французько-еспанській (піринейській) границі Франція допустить контролю, якщо всі держави заборонять виїзд добровольців та вивіз зброї;

2) північне побережжа Еспанії контролювали би спільно британські та французькі кораблі;

3) на контролю еспансько-португальського кордону лісабонський уряд не погодився, тому ця справа ще нерозвязана;

4) південне побережжя Еспанії, від португальського кордону до Маляґи контролювала би британська фльота;

5) південну частину східного побережжа, від Маляґи до Картахени контролювали би німці;

6) північну частину східного побережжа від Картахени до французького кордону — італійці.

7) з Балеарських Островів Мінорку, якою володіють правдоподібно червоні, контролювали б італійці, Майорку, що є в руках нац. уряду, французи;

8) побережжа еспанського Марокка контролювали би французи.

Контроля полягала би на тому, що всі кораблі, які мали би відпливати до Еспанії, діставали б у вихідній пристані дозволи від окремого комісаря, на їхніх чердаках плили б аґенти міжнародньої контролі. Три милі від берега, себто поза еспанськими територіяльними водами, стежні кораблі контролювали би кораблі, що пливуть до Еспанії, але не мали би права їх ревідувати.

Німецька преса глядить скептично на той плян.

ФРАНЦУСЬКА ПРЕСА НЕВДОВОЛЕНА.

Плян контролі еспанських пристаней і кордонів, що його опрацював британський уряд при співучасти експертів інших держав, викликав поважні застереження у французькій пресі — як у лівій, так і в правій. Часописи закидують, що проект не передбачує участи большевицької фльоти в контролі. На думку французької преси та обставина надає контролі подекуди характер спільної акції чотирьох держав, чого слід оминати. Друге, що непокоїть французьку пресу, це факт, що Німеччина мала би дістати контролю середземноморських берегів— тим способом втягається її в обсяг Середземного Моря. Третє — французи бояться, що Італії віддано контролю Балеарських Островів, які лежать на шляху з Франції до її північно-африканських кольоній.

ІЛЛЯ ЧАЙКОВСЬКИЙ.

Мексиканська історія.

„Сумну вістку пересилаю тобі, друже! Наш заслужений співробітник, Педро Мартінез, згинув у самоходовому випадку. Його подруга з розпуки виходить з рівноваги і лікарі порадили їй абсолютний спокій, получений з легкою розривкою. Думаю, що не відмовиш тут своєї помочі, і памятаючи на заслуги небіжчика, заопікуєшся панею Конхітою, яка загостить небаром до Ґвадаляри.

Відданий Карльос Мането".

— Як подобається вам місто, пані Мартінез?

— Я дивлюся, але не бачу нічого — відповіла пані Мартінез зі смутком.

— Ми тут постараємося, що ви скоро забудете про всі свої смутки. Долі ніхто не відверне. І живі тільки вперед повинні глядіти. Чи любите боротьбу когутів, пані? — спитав ґубернатор.

— Ні, ні! — заперечила живо. — Не можу тепер дивитись на кров. Я потребую спокою.

— О! За нього я ручу! Поки маю владу в руках, ніхто вам не сміє його заколотити. Я вже від трьох тижнів тут ґубернатором, а не було ще одної поважної колотнечі в країні.

В тій хвилині увійшло до каварні, де сидів при столику ґубернатор зі своєю вродливою гостею, галасливе товариство мексиканців. Голосно розмовляючи і сміючись, товариство заняло недалеко великий стіл. Зараз появився білий кельнер з пляшками в руці. Товариство поводилося надзвичайно свобідно; один позволив собі навіть на двозначний погляд у сторону пані Конхіти Мартінез.

— Що це за люди? — спитала вона ґубернатора, вражена нахабством.

— Небаром зможу послужити інформаціями — склонився ґубернатор, опановуючи з трудом злість. — Цей тип, що сміє непокоїти мого достойного гостя, буде прикладно покараний.

Як тільки відпровадив паню Конхіту до її мешкання й опинився у своїй кімнаті, ґубернатор казав покликати префекта поліції. Оповів йому цілий випадок і приказав якстій відповідно провчити зарозумілого типа.

— Я бажаю дізнатися головно, чим він займається — додав.

— Все буде по приказу, пане ґубернаторе.

В країні, де розігралися описувані події, все діється неначе за порушенням машини, з горячковим поспіхом. Люди в усьому кваплються немов під впливом жагучого сонця, що з зеніту кров у жилах розпалює. Вже в кілька годин пізніше преферкт поліції здавав звіт ґубернаторові зі своїх доходжень.

— Ви правду замітили щодо джерела доходів, пане ґубернаторе! Лучіяно Хурхо...

— Хто?..

— А ця бестія, пане ґубернаторе! Він зараз видався мені підозрілий.

— І що ви зробили?

Префект поліції усміхнувся обіцююче.

— Я казав зревідувати його дім — відповів. — У наші руки попали докази злочинів Лучіяна Хурха, на яких основі сміло можна післати його на шибеницю. Ось листи до нього змовників з Тексасу, що заповідають повстання на найближчий тиждень.

— Алеж ви зробили дурницю! — крикнув, зриваючись мов опарений, ґубернатор.

Префект поліції занімів здивований, бо зовсім не почувався до вини.

— Що мені з листів, коли той лотр на волі!

— Алеж ми маємо його в руках!

Успокоєний ґубернатор сів на своє місце.

— Про це мені й ішло. Тепер ми дамо собі раду зі змовою. Прошу, сідайте, та розглянемо справу; а тоді ї знатимемо, яку кару наложити на злочинців.

В кімнаті настала після того тиша, бо оба високі урядовці поринули в досліджуванні доставлених префектом поліції доказів вини. Тишину переривали інколи запити й уваги та шкрябання пер секретарів. Ґубернатор покинув своє місце за столом і неспокійно став ходити по кімнаті.

— Передамо хіба справу прокураторові! — замітив префект поліції, підносячи зір знад паперів.

— Щоб лотр мав час утекти? — замітив йому на те ґубернатор. — Я своїх людей добре знаю! Якщо з місця не унешкідливимо Лучіяна Хурхо, то наше становище буде поважно загрожене. Я засуджую його отсим з трицятьтретього параграфу про безпеку держави на дванацять літ тяжких праць до копалень у Сієрра Мадре.

Висилка змовника до копалень не успокоїла міста. Видно, Лучіяно Хурхо зумів уже підготовити ґрунт під заговір. В душному повітрі міста

Новий літературний конкурс „Діла“.

Редакція „Діла“ розписала новий конкурс на оповідання або новелю з нашого життя, у довільній формі, розміру не більше як три фейлетони (30 сторінок рукопису шкільного зшитка).

Рукописи можна посилати під власним прізвищем або псевдонімом; в останньому випадку треба означити оповідання псевдонімом і одночасно покласти псевдонім теж на зачиненій коперті, в якій треба помістити власне прізвище з адресою.

Тема оповідання — довільна, але дія, особи або тло повинні бути з українського життя. Головна прикмета: оповідання мусить бути живе і цікаве. Авторам залишаємо повну свободу у виборі теми та форми твору, починаючи від історичного оповідання аж до гуморески.

Рукописи присилати тільки на одній сторінці, по змозі на машині, або дуже виразним письмом.

Речинець присилки рукописів: до 1-го лютого 1937.

Найкращі з присланих оповідань видрукуємо у фейлетонах „Діла“ і коли закінчимо їх друк, читачі самі голосуватимуть, які з них і в якій черзі нагородити.

За прислані на конкурс оповідання Редакція „Діла“ призначила 7 нагород:

I. нагорода . . . . 50 зол.
II. нагорода . . . . 30 зол.
III. нагорода піврічна передплата „Діла“.
IV. і V. нагорода: всі видання „Діла“ крім бібліотеки „Діла“.
VI. і VII. нагорода: перших 12 томів бібліотеки „Діла“.

До чого вже доходить на Лемківщині.

НЕЧУВАНІ ВИСТУПИ „РУССКОГО“ СВЯЩЕННИКА В ЦЕРКВІ. — ПОЛІЦІЯ РОЗВЯЗУЄ ЦЕРКОВНИЙ ХОР.

До чого вже доводить ненависть о. Венгриновича, нового пароха в Костарівцях, пов. Сянік, до своїх парохіян-українців, нехай говорять самі за себе такі факти: Церковний хор у Костарівцях під управою односельчанина В. Соболевського заспівав на хорах у неділю 27. грудня м. р. благальну пісню „Боже, вислухай благання, недоля нищить наш край...“ Коли це почув у захристії о. Венгринович попав у страшну лють і сердито почав кричати: „На „русскій“ (?) землі і в „русскій“ (?) церкві партійні пісні співають. Се ножі для нас, се комуністи“. На наслідки такого виступу о. Венгриновича не прийшлося довго ждати. Дня 5. січня ц. р., коли хористи зійшлися зі своїм дириґентом на пробу хору перед Святами Рождества Христового, прийшов комендант поліції зі ще одним поліцаєм і солтисом та почав кричати до хористів, що вони співають заборонену (?) політичну (яку?) пісню, на хорах — мовляв — робите бучі, нарушуєте публичний лад і т. д. Вкінці заборонив В. Соболевському вести хор, а хорові взагалі співати. Одночасно о. Венгринович наказав забити дошками вхід на хори. І в неділю 3. січня ц. р. хористи не могли вже взагалі співати на хорах, тому залишились на церкві і співали Службу Божу спільно з дяком та вірними. При кінці богослуження люди почали співати коляду „Нова радість стала“ закінчуючи її відомим варіянтом: „даруй волю, даруй долю нашій Неньці Україні“. Ще не прогоміла коляда як о. Венгринович вибіг на церкву і несамовитим голосом закричав: „Не позволяю тут у церкві співати ніяких партійних (?) пісень“ і т. д. Вірні підчас цього крику поклякали і молилися. По виході з церкви люди побачили, що двох поліцаїв пішло на приходство. Незабаром після того прийшли поліцаї до дириґента В. Соболевського і вручили йому такий документ:

Do Pana dyrygenta Sobolewskiego w Kostarowcach. Powiadamiam Pana, że chór ukraiński w Kostarowcach śpiewający w Cerkwi został rozwiązany, wobec tego żaden chór w Cerkwi śpiewać nie może i jest Pan za to odpowiedzialny. Dnia 5/I. 1937. Komendant posterunku P.P. Antoni Przystaś w. r,

На другий день Різдвяних Свят, себто у храм Пресв. Богородиці о. Венгринович перейшов зі співаної Служби Божої на тиху лише тому, що всі вірні заспівали враз з дяком лише „Амінь“. Не обійшлося теж без крику о. пароха на цілу церкву того змісту: „Я заборонив хором співати“. Та сама історія повторилася на третій день Різдвяних Свят і знову о. Венгринович правив лише тиху Службу Божу.

Слід згадати, що поліцаї були на Різдвяні Свята в селі коло церкви. Зате вже в неділю 10. січня ц. р. два поліцаї, переодягнені в цивільне одіння, враз зі солтисом перебули ціле богослуження в церкві. Крім того командант станиці поліції ходив біля церкви.

В четвер 14. січня ц. р. в урочисте наше свято Н. Р. Обр. теж була лише тиха Служба Божа. Тим разом уже командант, переодітий перебув ціле богослуження в церкві. Замість побажань з нагоди Нового Року о. Венгринович „ганьбив“ своїх парохіян за співання пісень і коляди.

Ясно, що така поведінка о. пароха обурила всіх людей до живого. Тому 15. січня ц. р. вибралося 4-ох старших господарів у делеґації до сяніцького старости, який вислухав їх уважливо і заявив, що сам приїде до Костарівець, щоб провірити геть усе. І дійсно в неділю 17. січня ц. р. староста приїхав до села і пішов до церкви, але так, що о. парох його не запримітив і був свідком нового нападу о. Венгриновича на своїх парохіян. І так підчас співаної Служби Божої („Іже Херувими“) о. пароховi мабуть причувся голос деяких хористів, які співали спільно з усіми людьми, бо відвернувся від престолу і крикнув що сили: „Прошу не співати“. Далі від „свят, свят“ о. Венгринович перейшов уже на тиху Службу Божу. При кінці богослуження староста вийшов з церкви і відїхав автом до Сянока. Дня 21. січня ц. р. переслухувала поліція в Юрівцях 12 осіб з хору, а саме 4-ох дівчат і 8-ох мужчин від 8.30 рано до 9-ої вечором і після того звільнила їх.

Ці події сколихнули тихим селом докраю. Невже апостольський адміністратор не повчить підчиненого собі о. Венгриновича, щоб не дратував і провокував своїх вірних такою нечуваною поведінкою у храмі Божім? До чого це доведе?

ПО ШИРОКОМУ СВІТІ.

Британські ескадри з китайських вод разом зі сухопутною та летунською залогою Сінгапуру почнуть у неділю маневри, що демонструватимуть оборону тої важної морської твердині. В маневрах візьмуть участь також деякі відділи з Індії та з Іраку.

Турецький парлямент висловив президентові та прем'єрові горячу подяку за вислід у справі Александретти.

Німецький уряд відібрав дебіт французькому щоденникові „Евр“.

Б. французький міністр де Монзі заявив, що Навашін був масонським діячем „майже релігійного типу“. Вчора Навашіна похоронили; на похоронах крім визначних політиків був офіційний представник масонської льожі „Великого Сходу“, що виголосив надгробне слово.

—o—

Нова проба посередництва?

У колах закордонних кореспондентів у Парижі ходить чутка, що визначний еспанський політик граф де Романонес вибирається до Севіллі, щоби на бажання деяких британських і французьких кол висондувати опінію лівого крила еспанських ґенералів, які гуртуються коло ґен. Кейпо де Ллянo. Йде про те, щоби закінчити війну, пропонуючи міжнародню фінансову поміч на відбудову Еспанії.

—o—

носився запах пороху та крови. З уваги на те пані Конхіта Мартінез рішила таки попрощати гостинного господаря, ґубернатора Міґуеля Тальві.

Він не вспів розглянутися ще після її виїзду, як жінка його приятеля в найбільшій трівозі знову станула перед ним.

— Що сталося? — спитав здивований.

— Нещастя! — в розпуці заломила руки пані Мартінез.

В тій хвилині вбіг до кімнати слуга зі страшними вістками.

— Лучіяно Хурхо втік з рук поліції! В околиці зібрав своїх прихильників і наступає на місто.

Строге обличча ґубернатора захмарилося на мить — але тільки на мить, бо вже за хвилину видавав прикази, що мали на меті рятунок міста перед змовниками. Але революція була вже приготована, всі заходи безпеки спізнені. До полудня ціле місто опанували повстанці — крім одного закутка від сторони озера Чапаля. На природних валах, що окружали його, ґубернатор поуставляв вірні відділи війська і приготовився до оборони.

Почалася облога. Оборона мала слабі вигляди на успіх, та Міґуель Тальві не стратив духа. Надіявся, що ось наспіє поміч уряду, однак чотири дні минули без ніяких вісток зі світа. За той час положення обложених сильно погіршилося. Припаси харчів вичерпувались, між оборонцями поширилися песимістичні настрої. Тоді ґубернатор Міґуель Тальві звернувся до них з промовою — до тих, яких доля поставила на сторожі порядку.

— Хлопці! Сам Бог накладає на нас обовязок видержати пробу! На це ми люди і на це вояки, щоб гідно до кінця видержати на своїх постах. Тяжкий допуст зсилає на нас доля — мусимо бути міцними! — от що я бажав вам сказати. Ми зовсім відрізані від світа, що само собою не булоб ще так зле, але ось тамті добродії за валами готують на нас самопали. Хто з вас піде охотником крізь перстень облягаючих за поміччю до найближчого гарнізону?

Декілька рук піднялося вгору.

— Як називаєшся? — спитав ґубернатор Тальві першого з тих, що рішились жертвувати життям для добра справи.

— Тома Мур, ґубернаторе!

— Ти сам?

— Маю жінку і двоє дітей у Бонавісті.

— Ти лишишся — може переможемо. Котрий з вас не має нікого?

— Я, ґубернаторе! Ніхто сльозини не пустить за мною.

— Як називаєшся?... Імя твоє запишу для потомства.

— Хозе Кулько! — відповів вояк, підсміхаючись байдуже.

— Отже з Богом, товаришу! Нехай гадка, що доля нас усіх отут лежить на твоїх плечах, додає тобі сили. А ми до останнього стрільна будемо боронитись. На становища хлопці!

Вояки розійшлися. Ґубернатор також відійшов, роздумуючи над способами оборони.

Аж навинувся його довірений слуга — Раймон Паз.

— Вояки бунтуються, ґубернаторе! — сказав.

— Чогож вони бажають? — спитав ґубернатор спокійно.

— Здачі! „Не будемо боронити програної справи!“ — кажуть.

Міґуель Тальві вийшов і свистком скликав залогу, крім вартових.

— Не змушую нікого до оборони! — промовив. — Чи маємо витревати, це залежить від кожного з вас зокрема. Та сподіваюся, що є між вами й такі, що аж до перемоги залишаться на своїх позиціях. Хто таки бажає відійти звідси, хай виступить з рядів!

Які дві десятки людей відійшли і станули ві боці.

— Коли ви постановили не битися дальше, то зброя вам непотрібна — приказував дальше.

— Гаразд! — сказав, коли вони виконали приказ. — Бачу, що зберегли ви ще дальше почуття дисципліни. А тепер — звернувся до вояків, що залишились вірними, — розстріляти мені тих зрадників!

Приказ виконали скоро і справно, як виконують ті, що розуміють вагу приказу — спокійно, без кивку вій.

Тільки загреміла пальба, як у повітрі понісся гудок мотору.

— Літаки! — залунали радісні оклики оборонців. — Хозе Кулько дійшов до гарнізону.

—o—

З польської преси.

П. Дунін-Борковський про „нормалізацію“.

Під наголовком „Блески і тіни нормалізації“ граф Дунін-Борковський, б. львівський та познанський воєвода, оголосив в останньому числі „Бюлетину П.-У.“ з 31. ц. м. статтю, в якій поруч з інформаційним оглядом подає цікаві уваги до характеристики всього періоду т. зв. нормалізації.

На вступі автор згадує про виборчий компроміс у 1935. р., як про перший безпосередній ефект польсько-українських розмов. Далі приходить до наслідків того виборчого пакту:

„Першим зовнішнім ефектом того компромісу було відпруження атмосфери серед українських мас, спричинене головно злагідженням курсу в краю нижчими органами влади, які гадали, що настає в національній політиці новий період, хоч незясований ще ніякими обіжниками й законами. Крім того українське населення лучило з поняттям нормалізації деякі надії на будуче, особливо в ділянці культури й економіки, і тому послухало поклику УНДО та в деяких околицях ставилось навіть досить численно до виборчого акту. Грала тут ролю безперечно деяка втома дотеперішньою тактикою засадничої опозиції українських партій і перевірка вартостей українською політичною думкою. Якщо річ іде про широкі маси польського громадянства, то хоч воно частинно відносилось до нормалізації недовірливо, проте заповідь порозуміння між обома народами стрінулась з почуттям пільги.

Від останніх виборів минуло поверх півтора року, при чому **ніякі нові факти, які вказували б про засадничу зміну в польсько-українській політиці не наступили, з виїмком кількох, другорядної вартости** (підкреслення це і дальші — наші. Ред.) До тих кількох уступок для українців зарахувати треба: зміну управи в Народньому Домі у Львові з москвофільської (в ориг.: старорускої) на польську, кілька мовних обіжників, чи внутрішніх розпорядків, які зрештою в практиці не ввійшли в життя, катедра української літератури у львівському університеті і т. п. Позатим збільшилась надзвичайно скількість контактів між українськими послами та старостами й центральними властями, при чому явних вислідів у терені не можна ствердити, з виїмком деякої незначної скількости посад, наданих українцям. Ті контакти безумовно помагають українцям при обороні їх дотеперішнього стану посідання. Безумовно теж можна би навести і низку інших дрібних уступок, які проте не належать до ділянки законів.

Згадані звязки — **бо вони на ділі єдино залишились з нормалізаційних зусиль, як український капітал** — при їхній назагал повній безуспішності, викликують неоднократно сильні підозріння у польському громадянстві. Це впливає підсвідомо з теперішнього політичного устрою, в якому влада є одночасно репрезентантом польського громадянства, стоючи на чолі не тільки самоуправи, але і всіляких організацій та громадських починів. Тому, що по польській стороні нема анальогічних з українськими політичних звязків з адміністраційною владою, (польський посол з округи тільки у виїмково приходить до старости у справах, що його округу цікавлять) у польському громадянстві наростає нехіть та острах, чи навіть легенди, що ось адміністраційна влада поза плечима польського громадянства дає українцям якісь страшні концесії коштом польського стану посідання. У звязку з цим на ріжних зїздах та у польській пресі лунають голоси про конечність творення одностайного польського фронту з протиукраїнським вістрям, для оборони нібито загроженого польського стану посідання. **Витворюється парадоксальна ситуація, що в періоді явної боротьби всіх без виїмку українських партій проти польської держави й уряду не було таких панічних настроїв супроти українців, як тепер, коли українці задеклярували бажання до співпраці і будь-що-будь дали доказ його, голосуючи за державним буджетом і заявляючись за потребами армії.**

Зростаючі неґативні настрої українського громадянства супроти т. зв. нормалізації полягають головно на нездійснених надіях. Ті надії полягали передовсім на вірі у розмірно швидке реактивування українського шкільництва у тому обсязі, як було воно за австрійських часів, та на частинному допущенні українців до співділання, хоч би у ділянці самоуправи. Новим моментом, який надзвичайно дразнить, є проблема перебудови рільного устрою **з тенденцією по польській стороні виелімінувати з нього український чинник, не вважаючи на рільничий характер українського населеня.** Також сподівались українці, що в ері нормалізації будуть занехані розмірно переднормалізаційні спроби на Лемківщині і Гуцульщині. Зокрема з лемківською проблемою вяжеться справа старорусинів, яких українці вважають своїм внутрішнім питанням. Тому, що українці вважають, що польсько-українське порозуміння повинно спиратися, як на широкій плятформі, на спільному протиросійському підході, одночасне підтримування польською стороною в якійнебудь формі москвофілів — вони трактують як заперечення нормалізаційної тези.

Теперішній стан такий, що обидва громадянства з „нормалізації“ невдоволені. Це не зменшує факту, що сама перша спроба польсько-українського порозуміння, яка дістала офіціяльний характер, є великою подією і санкцією подібних спроб на будуче, якщоб нинішня спроба не вдалася. Вину теперішнього незадовільного стану річей несуть безумовно всі сторони: офіціяльні сфери, які може надто зволікали з подачею польському й українському громадянству якихнебудь ясних і щирих рішень, чи то у формі обовязуючих заяв чи законів; польське громадянство, яке на жаль надалі надто підлягає чуттєвому, а не розумово-політичному чинникові, маючи горизонти затіснені боротьбою з поляками, як за австрійських часів. Врешті виною українських провідників є обмеження себе виключно до звязків з офіціяльними чинниками і повне злегковаження відтинку польського місцевого громадянства, яке безумовно мусить бути співпрацюючим чинником при тривкому укладі відносин між обома народами. Треба рішуче ствердити, що місцеве польське громадянство не складається виключно з одиниць і кол ворожо наставлених супроти кожної нормалізації національних відносин, але, що дуже сильне зацікавлення нормалізаційною проблемою у позитивному сенсі істнує у численних колах. Про це свідчать хочби численні інформаційні чи товариські звязки у ріжних осередках краю, які на жаль стоять поза межами теперішніх офіціяльних зусиль.

Не пересуджуючи висліду теперішніх нормалізаційних спроб і бажаючи їм якнайкращих успіхів, можна з великою мірою імовірности припускати, що навіть на випадок розбиття теперішньої нормалізаційної акції свідомість конечности співжиття обох національностей є вже така глибока, що тривкого повороту до давньої безплідної боротьби не буде. Ідея польсько-українського порозуміння не чо-ва: можна її вичитати однаково у творах і діяльности Маршала Пілсудського як також у кількакратних пізніших конкретних спробах, що виринали з ріжних політичних таборів. Ця ідея має надто тривкі розумові підвалини, щоби дуже песимістично оцінювати теперішню ситуацію“.

Ми навмисне навели майже в цілости статтю п. Борковського, бо вона, крім імени автора, тим цінна, що признає невиконання найскромніших українських вимог. Автор безперечно належить до тих поляків, які знамените орієнтуються у місцевих відносинах, знають українські справи та (що належить до рідкостей у польському громадянстві) мають відвагу казати своїм землякам і непопулярні речі, чи пак: правду в очі.

„ІКЦ“ і „ВЕК НОВИ“.

Вчора й сьогодні принесли статті на українську тему два польські щоденники: краківський „ІКЦ“ та львівський „Век Нови“. Обидва взяли товчок до своїх міркувань з останньої дебати в буджетовій комісії при розгляді буджету міністерства хліборобства. „Век Нови“ („Камінь образи“, число з 31. ц. м.) тримається ще досить пристойного тону і хоч підтримує міністра Понятовського в його твердженні, що акуратно у Східній Галичині є „рідке населення“, яке має „згустити“ напливовим елементом з заходу, то проте вказує на недолю українського села і заторкує соціяльну проблему села (брак еміґрації, брак зарібків, чисто рільничий характер краю і т. д.). Автор стоїть теж на становищі, що всупереч усім законам життя скаже тріюмфувати засаді приватної ініціятиви у ділі парцеляції і що таким робом таки чимало землі прийде в руки українців, бо парцелюючий завжди рахується з найважнішим моментом — „хто платить“. Поручає теж акцію упромисловлення краю, як головний лік на нинішню біду сільського галицького населення.

Зате „ІКЦ“ свої довгі й широкі ельокубрації втримує у такому питомому для статтей на національні теми того часопису, ординарному тоні, що гидь бере навіть реферувати їх. Це не публіцистика, а помийниця.

——о——

СТОРІНКА БЕЗ ПОЛІТИКИ.

Коли степ горить.

Генрі Вар визначний африканський ловець, який вернувся зі своєї останньої подорожі у середньо-африканських степах до вихідної станиці в Конґо оповів деякі цікаві пригоди у диких африканських степах і пралісах. Зокрема цікаве його оповідання про слонів, які в Конґо є найкращими робучими звірятами. Лісна господарка в Конґо не могла б без їх помочі обійтись.

Фата моргана смерти.

Підчас останньої виправи у глибину африканських пралісів і степів мав Вар слона, якого кликав „Мава". Ловець, який забрив на край степу до одного муринського села пережив там дивну пригоду. Одного дня пополудні побачив він у повітрянім дзеркалі якісь фантастичні образи. Фатаморгана!...

— Пан — почали голосити довкола нього мурини — вогню йде. — Не можна йти тепер у степ!

Одначе ловець не слухав цих перестороґ муринів. Він добачував у фатаморґані вплив цілоденної спеки, пустив слова своїх гостинних господарів на вітер і пустився на своїм слоні в степ.

Вогненне море.

Степ спочивав тихим сном. Навіть вітрець не сколихував високими травами. Вар підганяв свого слона, бо хотів дістатись до серця пущі, заки западе глибока темінь підрівникової ночі. Раптом слон задержався і почав надслухувати і нюшити у східнім напрямі. Хвилину постояв і раптом завернув на схід і пустився скорим бігом назад. Всі заклики, просьби, штурханці Вара були безуспішні. Мава не зміняв своєї поведінки і ловець ледви держався на слоневі. Одночасно почув він на своїх плечах подув горячого вітру і щось гейби далекий відгомін грюкоту громів. Коли зацікавлений цими змінами у природі оглянувся позад себе, сторопів. На цілу ширину куди лиш око доглянуло, стояла за ним одна непрохідна вогненна стіна. Щойно тепер зрозумів Вар оклики муринів, що „Пан вогню йде!" В степі шаліла пожежа висушеної довготрівалою спекою трави. В однім менті слон знову пристанув, понюшив і змінив напрямок свого бігу. По кількох хвилинах знову пристанув і знову в іншу сторону пустився бігти. Так зміняв він кілька разів напрямок бігу, аж вкінці слон і пан опинились серед вогненного моря. Ловець знав, що мусить здатися на інстинкт слона, який знайде рятунок. І справді слон постоявши хвилину і покрутивши трубою на всі сторони пустився просто на вогненну стіну. По кількох жахливих хвилинах слон видобувся крізь вогонь і вибіг на скалистий горбок, якому не загрожувала пожежа. В такий спосіб інстинкт звірини, яка відчула де вільне від вогню місце, врятував життя людині. Справді жахливий вид був із горба. Море вогню, підсувалось все ближче. В ньому гинуло кожне живе сотворіння. На щастя по годині впав дощ і звільнив мисливого і слона зі страшної спеки. По важких трудах, у спразі і без паші для слона, добився Вар знову до муринського села.

Американська реклама.

В цілому світі і зокрема в Америці у звязку зі збільшенням моторизації бензина стала артикулом першої потреби. Великі нафтові фірми конкурують між собою і за короткий час рівень своїх реклямових засобів піднесли до небувалої висоти.

На американських дорогах виросли величезні і прегарні будівлі, які мають приманювати око всіх автомобілістів, що проїзджають тими дорогами. Напр. вже на кілька кільометрів кидається в очі велитенський тривітрильний човен, який стоїть на суші. Коли підійде хтось ближче, пізнає, що на цьому човні продають бензину і оливу до авт. Кілька кільометрів дальше стоїть при дорозі величавий орієнтальний мечет також із автоматами до продажі бензини.

Одна фірма спровадила до своїх бензинових станиць індійські віґвами, інша закупила літаки і в них уладила бензинові станиці.

Одні будівлі дивні, погані, неформені, інші прегарні, але всі призначені на те, щоб притягати до себе чи своєю формою, чи своєю красою, чи оригінальністю погляд автомобіліста.

Реклямові будинки мають не тільки найріжнороднішу будівельну архітектуру й орнаменти, але також ріжнородне до реклями відповідне освітлення.

Кожний француз буде мати ґазову маску.

Французька ліґа протилетунської і протиґазової оборони зладила плян затверджений уже міністерством війни, щоб кожний французький громадянин мав ґазову маску. Ці маски виконані на підставі найновіших взорів під контролею міністерства війни, роздаватимуть першусього тим громадянам, що їх на випадок війни покличуть до помічної служби. На випадок мобілізації кожний повинен забрати зі собою газову маску. Безплатно роздаватимуть маски тим усім, що їх приходи вільні від податку. На те призначили 10 міл. франків. Кошти масової фабрикації і роздавання ґазових масок будуть поділені між платників податків, які будуть мусіли нести цей тягар 5 літ.

Вигадки американських прошаків і злодіїв.

Дирекція союзної поліції у Злучених Державах звернулася до центрального уряду з внеском зліквідувати самоходові цвинтарі. Виявилось, що по тих цвинтарях волочаться ріжні прошаки і злодії, які вибирають зі знищених авт всі частини придатні ще до вжитку і будують із них „нові" авта. Відтак їздять вони власними autами від міста до міста. Також ґанґстери використовують цвинтарища старих авт і переробляють собі нові авта до своїх грабіжницьких виправ. У своїм звідомленні пише дирекція поліції, що частини з 5 старих авт дають змогу побудувати зовсім добре авто, яке може витримати ще два роки.

Канадійські пятачки.

Зацікавлення широких кол канадійського громадянства пятачками подружжя Діон не слабне. Безперервний приплив туристів до маленького міста Калiндо не вгаває ні на хвилину.

В 1936 р. пятачків відвідало 500.000 туристів, з того 350.000 осіб зі Злучених Держав. Деякі не лякаються навіть довгої і утяжливої подорожі, щоб тільки побачити і поробити собі знимки пятачків.

В минулому році вибудували в Калiндері 10 великих гостинниць. Вони все переповнені і гості мусять замовляти собі кімнати наперед телеграфічно. Приїзжі ночують дуже часто у своїх автах. Канадійські сестри-пятачки збагатили не тільки своїх родичів, але й усіх мешканців родинного міста.

Що даш Рідній Школі нині, Те даєш своїй дитині!

ДІЯМАНТОВЕ КОЛЕСО.

Полудневo-африканський уряд випробовував минулої неділі нову машину, яка в майбутньому може перевести повну революцію в гірництві. Цю машину виконали у найбільшій тайні в Амстердамі. Складається вона з величезного колеса покритого на цілім своїм обводі маловартними діямантами з цієї сорти, що її уживають у шклярськім промислі. Це колесо, якщо його пустити в рух, ріже найтвердші скали як масло. Таким чином не треба вже буде робити підкопів при будові тунелів і висаджувати динамітом скали.

—o—

БУРЕВІЙ СХОПИВ ПАСТУХА І ВІВЦІ.

Недалеко Катарро в Італії зірвався одного дня такий жахливий буревій, що він схопив в однім менті пастуха, який пас на полонині вівці і кинув ним на бік гори віддаленої 300 м. Кільканацять овець мало поломані ноги. Пастух вийшов ціло. Буревій накоїв у цілій околиці величезні шкоди.

Кінохроніка.

ЧАНСУЛЯН ФІЛЬМОВИМ АКТОРОМ.

Одна з відомих американських фільмових фірм приготовляє експедицію до Монголії і Китаю, щоб накрутити новий ґіґантичний фільм, який мав би ілюструвати монгольське і китайське життя. Сценар нової фільми зладили на підставі споминів славного італійського подорожника Марка Польо, який в 1271 р. разом із своїм батьком Ніколо і стрийком Матеем також відомими подорожниками виїхав на далекий Схід і перебував якийсь час на дворі Джінґісхана. На дорученння Джінґісхана відбув він кілька дипльоматичних подорожей.

Назва фільми буде „Пригоди Марко Польо". Одну з головних роль гратиме імовірно „наймолодший маршал" Чансуліян, син б. реґента Манджурії Чансуліяна, який згинув підчас бомбового атентату в 1928 р. Статистами будуть вояки б. армії Чансуліяна. Помисл цієї фільми зродився підчас подорожі Ферберкса до Сіянфу, де, як відомо, підчас останньої ворохобні містився штаб армії Чансуліяна. Фільмова експедиція вибирається до Китаю і Монголії вже цієї весни.

ДЖОН БАРІМОР РОЗВОДИТЬСЯ ЧЕТВЕРТИЙ РАЗ.

Фільмові подружжя, як березневий сніг. Найкращим доказом нестійности кохання фільмових зірок — це вічні розводи. Відомий фільмовий актор Джон Барімор, який недавно оженився четвертий раз із артисткою Л. Баррі, розводиться. Розводову скаргу подала цим разом його жінка, яка головною причиною розводу подала жорстокість мужа. Вона жаліється, що Джон Баримор ганьбив її останніми словами і навіть бив її у прилюдних місцях.

Між іншими такий випадок трапився в ресторані Трокадеро в Льос Анджельос. Єдиною причиною жорстокости поведення мужа це професійна заздрість. Імовірно не міг він стерпіти, що грає його жінка краще від його гри. У своїй скарзі домагається вона відшкодовання і коштів процесу у висоті 10.000 долярів.

—o—

Оттак собі.

В раю можна найти карти та годі найти партнерів; в пеклі тьма тьменна партнерів, зате нема карт.

*

Передвоєнне оголошення:

„Маю двіста тисяч, шукаю спільників".

Сьогодні:

„Шукаю спільника і моїх двіста тисяч".

*

Лекше обдумати чужу смерть, як зрозуміти чуже життя.

*

Коли правду важко вибороти, то можна нею легко жонґлювати.

*

Цитати не тільки висказують чужі думки, але й прикривають убогість власних.

*

Чутливі вдачі всім співчувають, але й усіх переживають.

*

„Честь дорожча від грошей!"
Ніколи не чуємо цієї правди так часто, як підчас інфляції.

*

Гріхи молодости минають з роками, але винятково аж зі смертю.

На допомогу вязням!

Морози й стужі останніх тижнів поставили акцію допомоги вязням перед нове, трудне завдання.

Конче треба доставити вязням теплих покривал (коців), також теплих загорток та білизни. Та засоби допомогової акції на це не вистарчають.

Видатну поміч може дати лише громадянство. Повинно дати, це обовязок сумління й чести.

Пожертви, в грошах або в матурі (коци, теплі одяги і т. п.) слати на адресу: **о. Пралат Куницький, Львів, вул. Руська 3. П.**

—o—

ДО ВЕЛИКОГО ДІЛА!

Серед загальних злиднів нашої сучасности так часто те одне видвигають як корисне: мовляв, наш нарід тверезіє і щораз менше вживає алькоголю й тютюну. І, здавалосяб, що дійсно числа свідчать за цим, бо тільки 115 міліонів видаємо на алькоголь і тютюн. З цих „тільки 115 міліонів“ видаємо 45 міліонів на алькоголь і 70 на тютюн. В порівнанні з давнішими, ще більшими числами — це дійсно менше. Алеж ми на ділі ніяк не відчуваємо цієї поправи, можe тому, що приходиться орудувати майже астрономічними числами: міліонами, які важко собі уявити. Кожний добрий українець стрівожиться на саму думку про ці міліони, бож він був певний, що при теперішній кризі й лихоліттю ці видатки змаліли вже хочаб до тисячок, а тут ще завжди виходять величезні числа. Міліони народнього тяжко здобутого гроша видаємо на отрути! Бо не інші речі дістаємо за них, як тільки отрути, що нищать тіло й душу людини, скривлюють її характер, ослаблюють її волю, дегенерують її потомків і так за непоміркованість батьків мстяться з роду в рід. От таких „приятелів“ купуємо за наші міліони!

Зрозуміло, що з обома отрутами бореться сьогодні цілий світ. В одних державах появляються голосні й важливі закони, що обмежують, стримують, а то й заказують уживати отрути. В інших громадянство бореться з ними при помочі організації й освідомлювання. І тільки цей шлях лишається нам українцям як засіб самооборони перед загибіллю й нещастям.

У всіх державах світу лютий є місяцем боротьби з цими язвами людства. В тому місяці частіше й обильніше, якколинде, гомонять слова остороги й заклику до тверезости. У тому місяці теж Українське Протиалькогольне і Протинікотинне Товариство „Відродження“ звертається до громадянства з такими словами остороги:

Ніякому народові обі отрути не нанесли в минулому і не наносять у теперішности стільки лиха, що українському. Може тому, що він найдовше зі всіх був і є в неволі, що висмоктує з нього найкращі сили й нищить його відпорність. І тому наш нарід перед іншими повинен боротися з отрутами, що загрожують його життя й ломлять його силу. Якщо й далі будемо пити й курити — самі себе винищимо. До наших давніх ворогів прилучився новий, ще страшніший: денатурат та етер. Вони не тільки з місця вбивають, витроюють, винищують, але пускають у світ калік — найжахливіших поміж каліками: сліпців. Щораз частіше приносять такі тривожні вістки наші часописи. Разом з горілкою, пивом чи тютюном вони замінять нас у нарід калік і сліпих!

У лютому, міжнародньому місяці змагань з отрутами, ми кличемо до громадянства:

Киньте вживати погубні отрути! Геть з ними зі щоденного та святочного життя! Проганяйте їх зі своїх хат та з публичного життя! Бережіться денатурату, бо він смерть і каліцтво! Не затроюйте себе тютюневим димом! Ця повільна і підступна отрута не менше грізна, як інші її посестри. А всі разом руйнують ваше здоровля й видавлюють з вас гріш, що скоро росте в міліони. Бережіть своє здоровля і здоровля ваших дітей! Не витрачуйте тяжко придбаного майна на отрути!

Вам всім несемо слова остороги й заклик разом з нами станути до боротьби з алькоголем і тютюном — ворогами українського народу. До тверезих і сильних належить майбутнє!

Головна Рада Українського Протиалькогольного і Протинікотинного Т-ва „Відродження“:

Д-р Софія Парфанович, голова. **Іван Костюк,** секретар.

Автор говорить з читачем.

Є гурт читачів, яким не вистачає сам літературний твір, які хотять конечно пізнати й самого автора, його життя й поведінку в буденному житті. Не важна тут спонука, — стверджуємо лише сам факт. Можливо, що це діється тому, що читач хоче прирівняти автора до героїв його твору, може себе прирівняв до героя твору і шукає „свого“ автора, може з інших причин. — І то чим всестороннїше розгорнути й сам твір, чим він може більше подобатись, тим більше читач бажає познайомитись із письменником. На такому ґрунті виросли в останніх роках так часто орґанізовані зустрічі письменників і читачів.

Звязані вони з дуже популярним на Заході збиранням автоґрафів і зокрема, серед бібліофілів, книжок з підписом авторів. Таким робом орґанізовані зустрічі авторів з читачами довелося перемінити на книжкові ярмарки, де за продавців правлять самі автори. В деяких державах, як напр. в Італії, такі ярмарки відбуваються в дуже великих розмірах. Вони стають теж одним із важливих засобів поширення книжки.

Можна мати ріжні застереження до т. зв. збирачів, але ніколи до тих, що збирають книжки. Щож до підписів авторів, то кожний признає, що збирати їх куди краще, як колекціонувати коробки від сірників, чи ґудзики. А про поширення книжки — ліпше й не згадувати.

Та коли вже за те дбають такі народи, як німці чи італійці, то тимпаче потрібне воно нам.

Саме це останнє спонукало Українське Товариство Бібліофілів уладити першу в нас цього роду спробу, де самі автори продаватимуть свої книжки з автоґрафами. Великим удогідненням для публики буде те, що книжки не будуть дорожчі, як у книгарнях. Хто має вже книжку якогось автора, зможе дістати ще автоґраф.

В ярмарку візьмуть участь майже всі львівські і деякі позальвівські письменники. В програму входить ще вступне слово голови Українського Товариства Бібліофілів і реферат д-ра М. Гнатишака про найновіші літературні появи.

Літературний ярмарок відбудеться 2. лютого (вівторок) на „Бесіді“ в 7. год. веч. Вступ за добровільними датками.

—o—

Свято державности в Софії (Болгарія).

У неділю 24. січня Союз Українських Організацій та Українська Громада в Болгарії улаштували академію, присвячену Святу Державности — оголошення IV. Універсалу У Ц. Р. та памяти Героїв Крут.

У церкві св. Кирила й Методія, де вже 17 років українці заспокоюють всі свої релігійні потреби, зібралися українські еміґранти помолитися та згадати світлі дні нашого короткого воскресення і помянути нашим українським звичаєм тих усіх відомих і невідомих Героїв, які життя своє віддали за Батьківщину. Болгарський панотець Дмитро пізнав уже добре і нашу історію і наші змагання до волі, тому дуже щирою і чулою промовою зворушив присутніх та помолився за память поляглих.

По Службі Божій відбулась академія. Відкриваючи академію, голова Громади п. Я. Малинівський закликав присутніх ушанувати память поляглих повстанням. Після того забрав слово представник козаків-націоналістів п. Лопух, що в короткій, але змістовній промові привитав усіх українців до єдности й боротьби за спільні ідеали. По привітанні промовив інж. В. Филинович, який своїм рефератом поінформував присутніх про вагу IV. Універсалу та заразом звеличав память Тих, які пішли за покликом того Універсалу й поляглн як Герої в обороні своєї Батьківщини. Академія закінчилася збіркою жертв на Музей В. Б. України у Празі.

З листів до Редакції.

З А Я В А.

З приводу появи в „Новім Селі“ статті „Кооперативний капіталізм чи приватники?“, де невідомий нам автор позволив собі — поміж цілою низкою інсинуацій м. ін. і на адресу дирекції Центросоюзу — „зареклямувати“ наші фірми як зразок американського темпа розвитку, вважаємо в інтересі правди конечним заявити прилюдно, що

1) не маємо нічого спільного з появою цієї статті та застерігаємося проти „реклямування“ наших фірм в такого роду статтях;

2) як громадяни рішуче осуджуємо такий спосіб „полеміки“, що в наслідках обчислений хіба тільки на деморалізування низів української кооперації;

3) зокрема фабрика „Дендра“ заявляє, що своє „американське темпо розвитку“ завдячує головно кооперації, особливо Дирекції Центросоюзу, що в справі оборони нашої фабрики перед картелем зробила більше, як з її обовязку могло випливати.

Львів, 28. січня 1937.

Д е н д р а, фабрика кілків:
Інж. О. Онисько й інж. О. Клюфас.
Фабрика пасти Елеґант:
Яр. Скопляк.

•

Високоповажаний Пане Редакторе!

У 79. числі „Діла“ з дати 29. січня 1937, у статті, підписаній ПП. Головою Ради Центросоюзу сен. О. Луцьким і Начальним Директором Центросоюзу п. Ю. Шепаровичем п. з. „Кооперація і приватники“, є згадка і про мою скромну фірму такого змісту: „Хто поставив проти бідної безробітної молоді, обєднаної при виробництвах кооп. „Пласт“ у Львові, порошки „Ароза“.“ З огляду на те, що справа торкається моєї особи, як власниці фабр. „Ароза“, дозвольте, ВП. Пане Редакторе, помістити у „Ділі“ отсе вияснення:

Уважаю, що згадане речення є односторонне і своїм змістом обчислене на викликання неприхильних настроїв серед численних відборців фабр. „Ароза“. Через урухомлення моєї вирібні не зменшилося число працівників у виробництві кооп. „Пласт“, навпаки, маю інформації, що кооп. „Пласт“ збільшила свої обороти.

Рівночасно фабр. „Ароза“, поширюючи своє виробництво, дала працю новим кругам бідної і безробітної молоді. Своїми виробами, фабр. „Ароза“ добуває ринок збуту не коштом виробів „Пласту“, але внаслідок енерґійної ініціятиви коштом чужинецьких фірм, головно ґданської фірми Еткера, що можна кожної хвилини доказати. При цьому зазначую, що „Ароза“ є першою й одинокою українською фабрикою, яка виробляє будині, ґаляретки й олійки, а порошки до печення зачала фабрикувати щойно на енерґійну вимогу клієнтелі, яку могла би була стратити для свого основного артикулу. Всеж таки приходиться ствердити, що наша суспільність консумує таку масу тих артикулів, що ще є велике поле до попису й розросту для кооп. „Пласт“, ф-ми „Ароза“ і може ще й для інших підприємців.

Стою, як зрештою більшість кооперативних і приватних фірм, між ними і Дирекція Центросоюзу, на становищі вільної, здорової конкуренції, а не еґоїстичного монополізму, диктованого тільки власним інтересом, а не конечністю загального розвитку українського промислу.

Анна Рожанковська

З відчитової салі.

Д-р Ілля Витанович: УКРАЇНСЬКА АГРАРНА ПОЛІТИКА В РР. 1917—1920.

Виклад д-ра І. Витановича, що відбувся 27. січня ц. р. заходом Т-ва Викладів ім. П. Могили, був одною з дуже цікавих спроб підійти ближче до важливих проблем нашої господарської, зокрема аграрної політики з часів нашої державности. Ці проблеми трудні для точного та всебічного насвітлення тому, бож і час ще недавній і дуже багато матеріялів та джерел ще недоступних, а до того й важко спокійно говорити про події, що йшли на наших очах так недавно.

Одначе референт виминув щасливо ці труднощі і дав публиці ясний образ тих змагань до упорядкування, чи радше створення нашої власної державницької аграрної політики, що були по обох боках Збруча у тому часі. Спочатку перейшов референт коротко головні аграрні рухи, що попередили наше державницьке життя у 2-х останніх десятках років перед війною, вказуючи, що вже тоді йшли ріжні напрямні у розвязуванні аграрної проблеми тут і там, які й були потім одною зі складових частин саме такого розвязання аграрного питання на ріжних наших землях. Далі вказав референт на велику залежність зовнішніх ідей та посторонніх впливів на справу залагодження аграрної проблеми на Вел. Україні в часах творення української держави, її вияв в універсалах Центральної Ради, її оформлення у нарадах Земельної Комісії. Тутже звернув увагу на ті великі трудноші, що їх мали українські політики та громадянські діячі з шаленою большевицькою агітацією, яка не мала меж, коли йшло про перелицитовування з усякою здоровою гадкою, спертою на державницьких та соціяльних потребах України. З черги обговорив прелеґент часи берестейського миру та приходу німецької й австрійської армії на Україну і вплив цього факту на наші аграрні справи. А далі представив спроби розвязки аграрної проблеми на Україні в часах Гетьманщини, далі земельний закон Директорії і спроби розвязувати пекуче земельне питання самотужки по наших селах.

Переходячи до З. У. Н. Р., представив референт заходи уряду до неладнання земельної справи в Галичині, що покінчилась земельним законом з 14. квітня 1919 р. та ролю політиків і селянства у цій справі.

На тлі цього історично-економічного нарису кинув референт жмут висновків про земельне питання на наших землях загалом, про те, як його хотіли розвязати і як це малиб робити. Реферат був дуже цікавий і вміло переданий, дарма, що тема без сумніву важка і свіжа. Салю „Української Бесіди" заповнила молодь, головнож студентство, що дуже уважно прислухувалось до недавньої історії найважнішого відтинка нашої економічної політики.

Голова Т-ва проф. Д. Лукіянович в окремих виводах вказав на вагу земельного питання у нашій історії та накликував молодь до студій на цьому полі.

А тепер ще одна замітка: старше громадянство було репрезентоване двома слухачами. А молоді багато. Це потішаюче явище. Але дуже радимо і старшим, головно тим, що так часто говорять про господарські справи, або ними займаються, поцікавитись такими викладами. Напевно з них тільки скористають, а може й докинуть своє слово до праці інших. Е. Хр.

Тільки освітою, культурою і вихованням здобудемо кращу долю. Не жалуймо датків на скріплення освітних змагань.

Зі студентського хаосу.

За підписом 4-ох членів Управи Самодопомогового Т-ва українських студентів В.Ш.З.Т. у Львові та 47 членів того Т-ва дістали ми письмо, якого автори відмежовуються від „Основи", „Медичної Громади" й „Ватри". Зокрема підписані на тому письмі студенти заявляють, що назване Т-во не брало участи у Йорданській вечері, уладженій трьома іншими названими Т-вами, ані не бере участи у „Святі Крут", що його уладжує „Молода Громада". Автори солідаризуються з т. зв. Всестудентським Комітетом Свята Крут та закидають голові Т-ва, п. Б. Гайворонському, що він надуживає свого становища для ріжних ходів, що їх робить без порозуміння з іншими членами Управи.

Заява 47-и членів Самодопомогового Т-ва Українських Студентів В.Ш.З.Т. у Львові є черговим документом хаосу, що панує нині в українському студентському житті.

—o—

Німцям не вільно приймати нагороди Нобля.

Сьогодні появився у Берліні декрет підписаний канцлером Гітлером, який заборонює німецьким громадянам раз на завжди приймати нагороду Нобля. Цей декрет звучить так: „Щоб унеможливити раз на завжди прецеденси згіршення, визначую із сьогоднішним днем німецьку національну нагороду у висоті 100.000 марок в ділянці мистецтва і культури. Нагороду признавати будуть кожного року трьом заслуженим німцям. Приймати нагороду Нобля заборонюю раз на завжди. Виконання цього декрету доручую міністрові пропаґанди. Адольф Гітлер".

4-ті роковини перебрання гітлерівцями влади в Німеччині.

БЕРЛІН, ПАТ. Святочні обходи з нагоди 4-ої річниці гітлерівської влади почалися в цілій Німеччині нині рано. Найбільші розміри приняли ці обходи в Берліні. Вулицями Берліна проходили орхестри „С. А." і „С. С.", які будили мешканців звуками партійних гимнів. За ніч викінчили величаву декорацію міста. Найкраще удекоровані вулиці, якими проїздитиме канцлер Гітлер до Райхстаґу. На вулицях збіралися товпи народу. Рано відбувся апель шкільної молоді, на якім промовляв мін. Ґеббельс.

—o—

НОВИНКИ.

— В справі щомісячного безплатного книжкового додатку. Нашим точним Вп. Передплатникам пригадуємо, щоби враз із передплатою на лютий прислали найдалі до 15. II. на порто безплатного книжкового додатку 25 сотиків. Хто не долучить до передплати 25 сот., тому книжки не зможемо вислати. Одночасно звертаємо увагу, що книжковий додаток на лютий і дальші місяці дістануть безплатно тільки ті наші точні і безпосередні передплатники, що вплатять найдалі до 15-го кожного місяця 5 зол. за пренумерату і 25 сот. на порто. Просимо на це звернути увагу, щоб не тратити непотрібно часу й коштів на листування. Нові передплатники дістануть безплатний книжковий додаток за той місяць, за який пришлють передплату в сумі 5 зол. і 25 сот. на порто.

— Літературної сторінки у нинішньому числі не даємо тому, що несподівано захворів її редактор, д-р Михайло Рудницький. Ґрипа взагалі нашої редакції не оминула і приходиться працювати у зменшеному складі!

— Святочні Сходини в Т-ві „Зоря". В 19-ті роковини бою під Крутами уладжує Т-во „Зоря" у Львові для своїх членів і їх родин в неділю 31. січня у власній домівці при вул. Вірменській ч. 25. Святочні Сходини. У програму Сходин увійдуть: вступне слово проф. М. Матіїва-Мельника, деклямації, музичні і вокальні продукції і т. п. Початок сходин в год. 5.30. веч.

— Український піяніст у радіо. В низці концертів українських музик і співаків, що їх передає львівське радіо, виступить перед мікрофоном зі своїм концертом наш відомий піяніст Тарас Шухевич. Концерт його у львівській радіостації почнеться в год. 19.15 у неділю 31. ц. м. На програму зложаться: „Лірницька пісня" й „Гумореска" Вас. Барвінського та „Без тебе, Олесю" і „Друга рапсодія" Лисенка. Для тих, що знають мистецьку гру Тараса Шухевича та для аматорів фортепіянових концертів, буде концерт цього піяніста у львівському радіо приємною несподіванкою.

— Недуга громадянського діяча. Ділимося з громадянством сумною звісткою, що в пятницю пополудні, у домівці „Сільського Господаря", важко занедужав директор „Сільського Господаря", член Надзірної Ради „Діла" і давній приятель і співробітник нашого часопису — інж. др Евген Храпливий. Прийшлось візвати Рятункове Поготівля, що дало недужому першу поміч і відвезло його до шпиталю. Недужому діячеві пересилаємо сердечні вислови співчуття з гарячим бажанням вернутись мерщій до здоровля.

— Пізнаваймо Батьківщину! Здавна відчували ми потребу журналу, присвяченого українському краєзнавству й туристиці. Вправді деякі журнали й часописи містять щораз більше краєзнавчого матеріялу, але все таки вони не можуть узятися до систематичного опрацювання цієї важливої ділянки нашого культурного життя — не можуть розвинути її в цілій ширині. Тому треба повитати появу ілюстрованого щомісячника „Наша Батьківщина", якого перше число приносить багато цікавого матеріялу пера щокращих наших дослідників-краєзнавців. На зміст цього числа склалися статті: М. Гавдяка: Завдання українського краєзнавства, І. Свєнціцького: Краєзнавство та музейництво, Я. Пастернака: Археольогія і краєзнавство, Е. Храпливого: Краєзнавство та господарство, О. Цинкаловського: Пересопниця, І. Гургули: Йорданські соломяні хрещики з Угнівщини, Куток збирача, Рецензії, Новини, Комунікати. Число коштує 0.75 зол., річна передплата 6 зол. Редакція міститься при вул. Чарнецького 26.

— Розвиток українських споживчих крамниць, що поширюються скількостево та якостево з кожним днем, дає спроможність гарного розвитку одинокій українській вирібні паперових торбинок „ТО-П" у Львові, пл. Більчевського 4. Нас інформують, що згадана ф-ма, одинока у Львові і перша на ЗУЗ веде також торговлю друкарськими й пакунковими паперами. Українські видавництва, доцінюючи належно вагу розвитку торговельної ділянки, заспокоюють свої потреби у фірмі „ТО-П", бо там дістають такий самий товар і по такій самій ціні, як у чужих фірмах. Прихильність українських купців і видавництв дає варстат праці кільканацятьом українцям.

— З відродженецького фронту. В місяці лютому ц. р. Головна Рада „Відродження" влаштовує

для львівського громадянства протиалькогольний і протинікотинний курс. На тому курсі викладатимуть визначні українські знавці алькогольоґії й нікотинольоґії. Курс триватиме три дні. Час, місце й програму курсу визначиться окремими повідомленнями. Незалежно від того Головна Рада висилатиме своїх прелеґентів з популярними протиалькогольними й протинікотинними рефератами до всіх укр. установ, організацій, товариств і читалень „Просвіти“ на терені міста Львова. До всіх товариств й установ, що мають свої домівки, Головна Рада звернулася з відповідними письмами. Прелеґенти Т-ва „Відродження“ ходитимуть з викладами по всіх читальнях міста. Усе українське громадянство міста Львова прохаємо не минати нагоди послухати, які то благодаті спливають на нас завдяки вживанню отрут.

— **Поможіть!** Від чотирьох літ є у Варшаві українська прилюдна 6-клясова школа ім. Лесі Українки, в якій вчаться діти колишніх українських вояків, тепер емігрантів, переважно безробітних. Її завданням недопустити до того, щоб ті діти винародовились. Обслуговує її тільки дві учительки, очевидно лихо платні. Діти ходять до школи пішки з найдальших окраїн Варшави, без належного одягу, переважно голодні. Батьківський комітет школи невсилі зарадити цьому лихові, тому звертається з криком наболілої душі до громадянського сумління допомогти цим дітям здобувати науку в рідній мові, у своїй власній школі, а їхнім батькам, українським воякам-патріотам, виконати свій батьківський обовязок супроти своїх дітей. Є багато інших своїх обовязків і всім допомогти не можна, але допомога тут найбільш потрібна, бож не сміємо віддати дітей чужій нації і тим загубити їх для нашої справи, для України! Пожертви слати на руки скарбника Батьківського Комітету: Івана Слива, Варшава, вул. Віляновська ч. 23. м. 6. з дописком „на школу“.

— **Залізничий рух з перешкодами.** З причини сніговиці, що тревае від кількох днів, залізничий рух на терені цілої Польщі зустрічається з великими трудніщами. Потяги спізняються, а на деяких лініях зовсім станули. Для очищення шляхів із снігів пущено в рух усі плуги і наняток робітників.

— **Пошесть плямистого тифу** стверджено в селах Іспас і Слобідка Лісна коломийського повіту. Влада наказала відокремити ті громади від Коломиї.

— **Реалізація фільми „Мазепа“ у Берліні.** Повідомляють нас із Берліна, що кіновиробництво „Уфа“ вже весною цього року приступає до реалізації великої фільми „Мазепа“. В постанові цієї фільми має працювати м. і. теж знаний український фільмовий режисер Евген Деслав із Парижа.

Загальні Збори Хліборобської Палати у Львові.

В суботу 30. січня ц. р. відбулися Заг. Збори Хліборобської Палати у великій салі Кредитового Т-ва Земського у Львові при вул. Коперника ч. 4. Збори відкрив голова Палати д-р Каз. Папара в год. 10-ій рано і проводив ними наперемінy зі своїм заступником **Мироном Луцьким,** головою Т-ва „Сільський Господар“.

Голова Палати д-р Папара зясував положення східно-галицького хліборобства, що є дуже некорисне та виказав спадок у багатьох ділянках. Радив зацікавитися неужитками, яких є в усій Польщі 4 міліони гектарів, а 2 міліони є недренованих і немеліорованих. Поправа тих відносин моглаб у значній мірі розвязати справу перелюднення.

Збори установили кільканацять фахових комісій. Ухвалили теж у маєтку Малковичі, пов. Перемишль, оснувати досвідне городничо-садівниче заведення.

Живіша дискусія виринула по звіті директора Палати інж. Цемнопольського, який доповнив звіт з діяльности Палати та обговорив прелімінар буджету на 1937/38 р.

Вкінці голова Палати д-р Папара зазначив, що Фонд Праці призначив на меліорацію та халупництво 8 міл. зол., з якої то суми може найбільшу частину одержить східно-галицьке халупництво.

—o—

Велика промова Гітлера.

З нагоди 4-их роковин перебрання влади націонал-соціялістами відбулось сьогодні в Берліні засідання райхстагу перше від кількох місяців. Засідання почалось у год. 1. вполудне. На урядових місцях засіли міністри Ґебельс, Руст і Керль. Проводив ґен. Ґерінґ. На цьому засіданні вибрали Ґерінґа президентом Райхстагу, а віцепрезидентами Керля, Есера і фон Страсінґа. Після промови Ґерінґа Райхстаг ухвалив нові 4-літні повновласти для Гітлера.

У другій частині засідання промовляв канцлер Гітлер про внутрішні умовини в Німеччині і про німецьку закордонну політику. Безкровна гітлерівська революція — каже Гітлер — принесла Німеччині під кожним оглядом тільки успіхи. Націонал-соціялізм признає тільки нарід, не клясу. Гітлер заявляє, що націонал-соціялізм зединив німецький нарід і ніхто, що говорить в імени демократичних народів не має стільки права говорити в імени свого народу, що він.

Дальше перевів канцлер Гітлер аналізу господарського життя Німеччини, говорячи про його великі успіхи і про т. зв. „Плянвіртшафт“ та запевнюючи, що воєнний промисл дав змогу працювати найширшим колам німецького громадянства і віднискати почуття певности і гідности. Говорив ще канцлер Гітлер про мистецтво, літературу, пресу, яка по викиненні чужих елементів не тільки не заломилася, але осягнула кращий рівень, як передтим.

Щодо закордонної політики заявляє Гітлер, що Німеччина не має наміру вести політику ізоляції. Найкращим доказом є співжиття Німеччини з Польщею, Австрією, Італією, Мадярщиною, Югославією, Болгарією, Португалією, а з держав позаевропейських з Японією. Говорив ще канцлер Гітлер про Еспанію. (У хвилині, коли віддаємо ці рядки до друку, канцлер Гітлер говорить дальше).

—o—

— **Страйк візників.** В тартаку Кумерка в Гаях Нижних пов. Дрогобич прийшло до цінникового конфлікту між власником тартаку і 100 візниками. Після довшого страйку фірма згодилася підвищити дотеперішні плати.

— **Ужгородська „Свобода“,** що виходила досі двічі на місяць, задумує від лютого переміниться на щоденник. Спершу має вийти три числа „Свободи“, як щоденника. Коли ця спроба вдасться і знайдеться потрібна кількість передплатників, тоді „Свобода“ почне правильно появлятися щодня. Буде це перший чисто український щоденник на Закарпатті.

— **Львівська хроніка.** Поліція арештувала вже другого грабіжника Владислава Дзюгу із Клепарова, який разом з Меч. Ковальським напав та ограбив віз „Маслосоюзу“ і поранив візника Вол. Пятницю. — На коридорі будинку залізничої дирекції 23-літній безробітний шлюсар Тадей Байда напився сільного квасу, довідавшись, що його не приймуть до залізничних варстатів. Його відвезли в тяжкому стані до шпиталю.

— **Самогубство польського письменника.** На одному данцінґу у Варшаві застрілився молодий польський письменник, 24-літній Кароль Замойський. Випивши більшу скількість алькоголю і чорної кави, він відійшов до тоалети і відобрав собі життя. Не лишив ніяких грошей ані документів, тільки на стіні написав: „Рахунок за мене заплатить фільмове бюро, Маршалковська 118“, де він був занятий. Замойський написав повість „Гріхи молодости“, яку цензура сконфіскувала.

— **Замкнули школи з причини грипи.** Міністерство освіти звеліло замкнути вселюдні й середні школи у Варшаві від 31. ц. м. до 3. лютого з причини пошести грипи.

ОГОЛОШЕННЯ

За оголошення редакція не відвідає.

Театри.

Український Нар. Театр ім. І. Тобілевича:

САМБІР:
31. І. Вій.
1. II. Муж двох жінок.
2. II. Інваліди.

З Самбора їде театр до Дрогобича.

Великий Театр:

Неділя, 31. січня, год. 3.30 попол. „Пані презесова“; год. 7.30 веч. „Подружжя“.

Понеділок, 1. II. год. 8.15 V Симфонічний концерт, дириґує Г. Шерхен.

Вівторок, 2. II. год. 3.30 попол. ціни найнижчі „Міст“. Год. 7.30 веч. „Подружжя“.

Середа, 3. II. год. 8. веч. Виступ Льоди Гальми і Юрія Чаплїцького.

Четвер, 4. II. год. 7.30 веч. „Подружжя“.

Пятниця, 5. II. год. 7.30 веч. премієра! „Життя це сон“.

Субота, 6. II. год. 7.30 веч. „Подружжя“.

Кіна.

АПОЛЬО: „Пані маестер танцює“
[illegible] „[illegible]лів.лвна“,
[illegible] співаю“,

КАСІНО: „Його золота рибка“.
КОЛІСЕЙ: „Небезпечний флірт“, „Навіщо працювати“ з Флїпом і Флапом.
КОПЕРНИК: „Марія Стюарт“ з Фр. Марчом і додаток.
МАРУСЕНЬКА: „Бандера“ (Еспанська чужоземна леґія).
МЕТРО: „Люди в тунелі“ і „Малі герої“.
МІРАЖ: „Виправа на планету Монґо“.
МУЗА: „Король жінок“.
ПАКС: „Папа Пій говорить до тебе“.
ПАЛЯС: „Тайна королівського свічника“.
ПАН: „Жайворонок“ із Мартою Еґерт.
РАЙ: „Їх троє“.
СВІТ: „Їх троє“.
СТИЛЕВЕ: „Голос серця“, ревія „Ціла пара“.
ТОН: „Ловець пригод“ і муз. додаток.
УТІХА: „Пекольне провалля“, ревія „Дівочки-масочки“.
ХИМЕРА: „Під двома прапорами“.

ФОТОПЛЯСТІКОН.
(пл. Марійська 5.)
„Французька Рівієра“.

ЗАКОРДОННЕ РАДІО.

Неділя, 31. січня 1937.

Берлін (357) 9.00, 12.00 Музика, 18.00 „Люди, яких ніде не стрічаємо“ веселa авд. з музикою, 18.50, 19.00 Квінтет ц-дур Шуберта, 20.00, 21.00 „Верді-Пуччіні“, концерт орх., хору, солістів, **Будапешт** (550) 12.30 Концерт оп. орх., 15.50 Хор, 17.10 Нар. пісні, циг. орх., 18.40, 19.00 Сальон. музика, 20.10 Форт. рісіталь, **Брюселя** фр. (484) 21.00, 22.00, 23.00, 24.00 „Фавст“ оп. Гуноде, **Відень** (507) 11.45, 12.00 Орх. концерт, 17.00, 18.00 Розр. концерт, 19.55, 20.00 Спів, А. Аксель сопран, 20.35 Балада, 22.30 Танкова музика, **Кенігсвустергавзен** (1571) 11.00 Музика, 14.00 Авд. для дітей, 14.30, 15.00 Данські нар. танки, 18.00 19.00 Гарні мельодії, орх., 20.00, 21.00 Вечір присвяч. творчості Вебера й Ваґнера, **Ляйпціґ** (382) 20.0, 21.00 „Евріянте“ оп. Вебера, **Мілано** (369) 17.00, 18.00 Симф. концерт, дир. Маріо Росі, 19.30 Розр. музика, 20.40, 21.00 Вечір віденської музики, 22.00 Форт. рісіталь, **Мінхен** (406) 14.00 Авд. для дітей, 14.30 Молодь співає, 15.00 Веберові твори, 17.50, 18.00 „Вероніка“ нар. драма Буха, 19.05, 20.00, 21.00, 22.00 „Аїда“ оп. Верді, **Париж** (1648) 17.45, 18.00, 19.00 „Еспанія в музиці“ концерт, 20.00 Спевки, **Рим** (421) 15.00, 18.00 „Навуходоносор“ оп. Верді, **Радіо Романія** (1875) 20.15, 21.00, 22.00 „Чар вальса“ оп. О. Штравса.

Понеділок, 1. лютого 1937.

Берлін (357) 14.15 Розривкова музика, 16.30 Весела авдиція, 17.00 Пісні й камер. музика, Вольф баритон, 19.15 форт. твори Ліста, 20.10, 21.00 „Лискучий білий сніг“, орх., хор, солісти, **Білгород** (437) 20.00, 21.00, 22.00 Опера, **Будапешт** (550) 12.05 Скрипка, 13.30 Циг. музика, 17.00 Джез. музика у вик. мурinської орхестри, 18.15 Співочий рісіталь Ір. Золтан, 20.35, 21.00 Циг. музика, **Брюселя фр.** (484) 21.00, 22.00 „Фанні Ельслер“ оп. І. Штравса, **Відень** (507) 12.00 Повістевий фрагмент, 17.30 Арії та пісні, Л. Бара сопр., 17.50 Скрипка, 21.00 Орх. концерт, **Кенігсвустергавзен** (1571) 14.00, 16.00 Музика, 18.25 Спів. рісіталь (Пісні Шуберта, Штравса, Брамса), 21.00 Нова італ. музика, **Мілано** (369) 17.15 Танк. музика, 19.00 Розривк. музика, 20.40 Вок.-інстр. концерт, 21.50, 22.00 Веселі мельодії

Мінхен (405) 12.00 Орх. концерт. 16.30 Соната на віольонч. і форт. Ц. Аизорге, 17.00 Концерт камер. хору. 18.00 Музика. **Париж** (1648) 12.00 Симф. музика. 14.15 Спів. 18.45 Скрипка, 21.45, 22.00, 23.00 Вечір оперетох: „Ля фаре ді Паріс" Тераса, „Лє Тір Портер" оп. Тераса. **Рим** (421) 17.15. 22.15 Танкова музика. 18.00 Поезії.

Вівторок, 2. лютого 1937.

Берлін (357) 16.30 Веселий орх. концерт, солісти, сопран. форт., 20.10 Орх. концерт. **Будапешт** (550) 12.30, 17.00 Орх. концерт. 15.30 Циг. музика, 18.00 Сальон. музика, 19.40 Спів. 22.00 Форт. реситаль. **Відень** (507) 12.00, 18.10 Орх. концерт. 18.25 Чи геройство можливе? Гутірка, 18.50 Астрономічна гутірка, 20.10, 21.00 „Золота сонішня молодь" розривк. концерт, Шваййк сопр., Армеско тенор, 22.00 Нагороджені пісні Штрайхера та Блюмеля (Шуберт сопр., Тавше барит.), **Кенігсвустергавзен** (1571) 14.00. 16.00 Музика, 17.50. 18.00 Форт. реситаль, 20.10 21.00 Танкова музика, 22.30 Нічна музика. **Мілано** (369) 20.40, 21.00, 22.00 „Габиш" оп. Делля Понте, **Мінхен** (405) 13.15 Легка музика, 16.50 Форт. реситаль, 18.00 Розривк. музика, 19.00 Веч. концерт, 21.00 Вок.-муз. концерт. **Париж** (1648) 12.00, 13.15 14.00, 14.30 Симф. музика, 16.00 Виклад із Сорбони, 18.45, 19.45 Сп. реситаль, 21.30, 22.00, 23.00 Опера. **Рим** (421) 17.15 Розривк. музика, 21.00, 22.00, 23.00, 24.00 Транс. в Ля Скалі: „Попелюшка" оп. Россіні.

ЛЬВІВСЬКЕ РАДІО.

Неділя, 31. січня 1937.

8.00 Сигнал часу, коляда. 8.08 Для села: Хліборобська газетка, Музика з гр. пл., Чим кермувати при основуванні господарств домашніх. 8.40 Гуно: Вальс із оп. „Фавст", гр. пл., 8.45 Програма на днині, 8.50 Ранішній денник, 11.15 Популярна музика з гр. пл.. 11.57 Сигнал часу. 12.03 Муз. поранок, симф. орх., форт., у перерві ок. год. 13.00 Театральний огляд. 14.00 Кормлення худоби зимою, Пісеньки у вик. хору. 14.30 Орхестра, два фортепіяни, 15.10 Нар. пісні злотовської землі у вик. міш. хору. 15.30 Для села: Більше міжорганізаційної співпраці в хліборобстві, Огляд ринків рільних продуктів, 16.20 Театр Уяви: „Стріл на чердаку" Павла Гансена, 17.00 Підвечерок при мікрофоні, орх., солісти; у перерві ок. год. 17.55 Актуальна гутірка, 19.00 Листи до лавреатів і від лавреатів, **19.15 Мішаний концерт: Марія Попович сопран, Тарас Шухевич фортепіян, у програмі В. Барвінський: „Лірницька пісня", „Гумореска")**, 19.45 „Крамниця щастя" новеля Ол. Бавмгартена, **20.00 Продовження мішаного концерту: Тарас Шухевич: Лисенко: „Без тебе, Олесю", „Друга рапсодія"**, 20.20, 20.21, 20.35, Спортові вістки, 20.40 Політичний огляд, 20.50 Вечірній денник, 21.00 На веселій львівській хвилі, 21.30 Спів. реситаль Марини Карклінс. 22.00 Генр. Варс: Мельодії зі звуковиків, 22.30 Танкова музика з гр. пл.; у перерві в год. 22.55 Останні вістки.

Понедлок, 1. лютого 1937.

6.30 Ранішня авдиція. 7.25 Програма на днині, 7.30 Трохи інформацій. 7.35 Легка музика з гр. пл., 11.30 Для шкіл: Президент Ігн. Мосціцький господар Польщі, Пісні у вик. хору. 11.57 Сигнал часу. 12.03 Концерт військ. орх., 12.40 Полудневий денник. 12.50 Вказівки для молодих матерей: Страх дитинства. 14.30 Концерт бажань, 15.00 Господарські вістки, 15.15 Реклямовий концерт. 15.30 Львівські біжучі вістки, 15.35 „В Еспанії", гр. пл., 15.55 Суспільна гутірка, 16.00 Пісеньки у вик. М. Фога, гр. пл., 16.15 Куток мови, 16.30 Віденський хор, 17.00 Сухий лід. 18.10, 18.15 Спортові вістки, 18.20 „У Туреччині", ориг. нар. музика, спів, гр. пл., 18.40 Організація лічництва на терені львів. обезпечальні, 18.50 Гутірка для сільської молоді, 19.00 Вояцька авдиція, 19.30 Легка музика, орх., 20.15 Форт. мазурки. 20.45 Вечірний денник. 20.55 Актуальна гутірка, 21.00 Венецькі підземелля, 21.30 „Від двора до двора", словно-муз. авд., пісні у вик. хору, муз. опр. Ю. Тепи, 22.00 Симфонічний концерт; у перерві в год. 22.55 Останні вістки, 23.00 Танкова музика в гр. пл.

Вівторок, 2. лютого 1937.

Сигнал часу, 8.03 Орх. концерт, 8.50 Ранішній денник, 9.00—10.40 Богослуження, опісля музика з гр. пл., 10.40 Програма на днині, 10.45 „Всього потроху", гр. пл. 11.57 Сигнал часу, 12.03 Муз. поранок симфонічної орх.; у перерві ок. год. 13.00 Як повстали гроші?, 14.00 Реклямовий концерт, 14.20 Скринька для дітей, 14.30 Концерт співочого т-ва, 14.50 Нар. капеля, 15.30 „Гопля тиятер", авд. для села, 16.00 Скринька ПКО, 16.15 Р. Штравс: „Кавалер Срібної Рожі" фрагм. з гр. пл., 17.00 Каса при мікрофоні; у перерві в год. 18.00 „Будні зп. Ковальських", говорена повість", 19.10 Актуальна гутірка 19.20 „З різних країн", гр. пл., 20.30, 20.31, 20.40 Спортові вістки, 20.45 Вечірній денник, 20.55 Актуальна гутірка. 21.00 Концерт симф. орх., Ол. Міхаловський бас. 22.15 „Пиши тут листи" скеч. 22.30 Танкова музика з гр. плит.

БІРЖА.

ГРОШІ.

Купно — продажа: Бельги бельг. 89.23, 88.80, Доляри американські 5.29, 5.26 і пів, доляри канад. 5.28.50—5.26.00, Фльорени гол. 290.20—288.50, Франки фр. 24.71—24.57, Франки швайцарські 121.20—120.40, Фунти англ. 25.98—25.82, Гульдени данц. 100.20—99.80. Корони ч. 16.00—15.50. Кор. дан. 116.04—115.25, Кор. норв. 130.53—129.55, Корони шв. 133.93—132.95, Ліри італ. 23.30 — 22.50, Марки фінл. 11.47—11.00, Марки нім. 123 — 120, Шил. австр. 94.50—93.50. Марки нім. срібні 126—122.

Акції.

Банк Польський 108.50, Лільпоп 12.60, Стараховичі 31.75.

Тенденція одержана.

Папери.

3 поз інвест. 1. ем. 64, серія неот. 3 поз. інвест. 2. ем. 64.75, серія 83.50 5 поз кон. 54.00, 4 прем. дол. 46.75, 7 поз. стабіл. 448.00, 448.00. ост. др. купон 142.66, 4 консол. 51.50, 51.85, 51.63, 49.50, 49.63, два ост. дрібні.

Тенденція сильніша.

ЦІНИ „МАСЛОСОЮЗУ".

„Маслосоюз" повідомляє, що від дня 30. січня п. р. кооперативам платив за льоко Львів.

1 кг. масла десерового бльок. без опакування	2.65 зол.
1 кг. масла десеров. бочкове включно з бочк. опакуван.	2.70 „
1 кг. масло експорт. дає зачет	2.70 „
молоко від 11. I. ц. р. . . .	.0.16—0.17 „
яйця	4.00 „

Тенденція на масло знижкова, на молоко сильна, на яйця вдержана.

ПТИЦЯ.

Маслосоюз повідомляє, що в дні 30. I. п. р. платив своїм доставцям за 1 кг. живої птиці, льоко подвіря птахомасарні „М. С." у Львові, (пл. Більчевського ч. 3) такі ціни:

Індички I. кл., добре умясені, повногруді	1.10 зол.
Індики I. кл., добре умясені, повногруді	0.95 „
Курки молоді I. кл. біло й жовтоніжки від 1.70 кг. вгору	0.95 „
Качки товщені I. кл. щойно від 1.80 кг. вгору	1.10 „

Слабших сортів від вище поданих не приймає.

Подяка.

Горем прибиті по втраті Найдорожчої Дружини, Матері та Сестри **бл. п. Савини Кироць**, що померла дня 25. січня 1937 р., складаємо щиру подяку всім тим, що прийшли нам з поміччю та розрадою, висловили своє співчуття та взяли участь у похоронах. Дякуємо Всечеснішому о. пароховi Приймі та о. Василіву зі Львова, які відпровадили Покійну на вічний спочинок. Дякуємо д-рові Любчикові та д-рові Гинелевичеві, які підчас тяжкої недуги несли свою поміч.

Короць Андрій, муж; Мирослав, Богдан і Дарія, діти; Мисак Володимир, брат і Марія Мисак, братова.

ОПОВІСТКИ.

XII. Звичайні Загальні Збори Т-ва Укр. Студ. Медицини і Фармації „Медична Громада" у Львові відбудуться в неділю 7. лютого 1937 р. в год. 9. у XIV салі старого університету з таким порядком нарад: 1. Відкриття Загальних Зборів. 2. Вибір Президії. 3. Відчитання протоколу з попередніх Загальних Зборів. 4. Звіти уступаючого Виділу. 5. Дискусія над звітами. 6. Звіт Контрольної Комісії і уділення абсолюторії. 7. Вибір нового Виділу і Голови Т-ва. 8. Внески і запити. — За Виділ: М. Григорчук, голова; Я. Олесницький, секретар. 201

Подаю до відома всього Українського Громадянства, що згідно із волею бл. п. д-ра Степана Федака я перебрав на себе дальше ведення акції допомоги політичним вязням. Добровільні датки прошу слати на моє конто в „Дністрі" ч. 12, або до Земельного Банку ч. П. К. О. 500.170 з допискою, на яку ціль. Усі інші посилки на адресу: о. Леонтій Куницький, Львів, вул. Руська ч. 3, бібліотека д-ра Ст. Федака.

На добродійні цілі зложив у нашій Адміністрації гуртов з Жовківського 11 зол. На ту саму ціль зложили П-во Ковчі, Львів 2 зол.

НАЙДУТЬ ПРАЦЮ

АГЕНТІВ ПОРТРЕТОВИХ на небувалих дотепер умовинах шукає портретове Заведення „Renesans", Kielce, Focha 14. Спеціяльність портрети „Semi-Email" фотографічні новини. Жадати проспектів. Просимо листуватись в польській мові. 128 7—36

МАТРИМОНІЯЛЬНІ

ШУКАЮ жінки до літ 27, образованої, з посагом до ведення безконкуренційного підприємства. Зголошення до „Діла" о докладним описом зверхнього вигляду, вдачі і замилувань під „Промисловець". 198 1—1

НАУКА

НОВОЧАСНА система крою шиття моделювання гардероби жіночої, дитячої, білля „Патрон Експресс" проф Левандського вчить в найкоротшому часі Львів, Сикстуська 21. II. 140 5—10

ФРАНЦУСЬКОГО вивчить за скромною винагородою абсольвент французької експортівки. Зголошення: „СУКІП" Городецьких ч. 1. 209 1—1

РІЖНІ

ЧИ ВАШ годинник ходить добре? Якщо ні, дайте направити до ІВАНА ЗЕЛЬТЕНРАЙХА, Львів, Марійська пл. 5. Прецизійно, солідно, дешево. З провінції присилайте почтою. 3032 23-?

ЛІКАРСЬКО - ДЕНТИСТИЧНЕ ЗАВЕДЕННЯ Д-ра Б. Беранецького у Львові, вул. Миколая 23 (ріг вул. Зиблкевича) приймає пацієнтів — по святочній перерві в хоробах зубів і устної ями як звичайно щодня від 3—6 пополудні. Власна технічно-дентистична робітня. 183 3—3

ЛІКАРСЬКА ПОМІЧ

Ляборатория аналіз
хемічних, бактеріольоґічних і серольоґічних
для лікарської діяґностики
б. елев держав. заведення у Варшаві
Д-р Н. ҐЕЛЬБАРД
Львів, Сикстуська 24, I. п. Тел. 279-22

Спеціяліст венеричних та шкірних недуг і лікарської косметики
Д-р ФІШЕР
б. довголітній лікар асистент дерматольог. клінік
у Берліні, Відні та Празі
перенісся і ординує тепер від 9—1 і 3—7
ЛЬВІВ, ВУЛ. КІЛІНСЬКОГО 3.
напр. Віденської каварні
Тел. 251-68. Сепаратові ждальні.

ОГОЛОШЕННЯ.

ГАРНЕ БІЛЛЯ ЗА БЕЗЦІН
фабрика білля „ПАВ", Львів, Сикстуська 1. — Продає **реклямово 14 днів** всіляке білля мужеське, жіноче, дитяче і постелеве, відчислюючи від усіх постійних цін
15% РАБАТУ.
Без сумніву і В.П. скористає з цієї виїмкової нагоди 199

Ширіть наш часопис!

НЕРВОЛЬ
Хеміка д-ра Францоза, одиноко радикальний і випробований засіб (натирання) проти
РЕВМАТИЗМОВІ
чольок з причини простуди, постріловi, іехіясові і ін. — всюди можна дістати.
Виріб і головна продажа
АПТИКА МІКОЛЯША
Львів, Коперника 1.

ФОРТЕПІЯНИ, ПІЯНІНА
світової марки
Б. СОММЕРФЕЛЬД
Експорт до Англії, Аргентини, Уругваю, Данії, Франції, Голяндії, Палестини і т. д.
виключне заступництво:
С. Новацький
Львів, вул. Пілсудського 17. 2600

КІР
Львів, Уєйського 6
Тел. 280-88
Станиславів, 3-го Мая 4. II п.
40 11—?
ПЛЯНИ БУДОВИ

як нова
по заложенню нових частин

механіка
Б. Іванишин Городецька 25
ТЕЛ. 246-85

МЕБЛІ Їдальні, спальні, кабінети, сальони, клюби, тапчани, матраци і декорації поручає Віденська вирібня столярсько-тапіцерська
ІВАН ОРТНЕР
Львів, Сикстуська 41. Тел. 292-78
3208 14-?

Приписові друки і книжки до вжитку часописів

які кожне видавництво мусить відіслати з новим роком для почтового уряду можна купити в Адміністрації „Діла" Львів, Ринок 10. Для провінції висилаємо за післяплатою.

Цінник друків:

Zawiadomienie wysyłkowe	1 пр. 6 сот.
Gazetowa książka nadawcza оправлена (130 карток)	зол. 2.50
Książka rozsyłkowa на 480 урядів, оправлена	зол. 2.50
на 960 урядів оправлена	зол. 5.—

ХТО?!
хоче купити найліпші косметичні і гіґієнічні артикули по найдешевших цінах купує тільки у найсолиднішій
ПЕРФУМЕРІЇ
С. ФЕДЕРА
Львів СИКСТУСЬКА 7
Філія КОПЕРНИКА 15а
Кожний покупець, що покличеться на оце оголошення „Діла" дістане ЗАДУРНО гарний дарунок.

За редакцію відповідає Олександер Костик. Видає Видавнича Спілка „Діло". З друкарні Вид. Спілки „Діло", Львів, Ринок 10.